

Pensioenreglement Solidaire Premiereregeling

Per 1 januari 2026

19 mei 2026
www.pensioenfondscosun.nl

Inhoudsopgave

Artikel 1	BEGRIPSOMSCHRIJVINGEN.....	4
Artikel 2	DEELNEMERSCHAP	10
Artikel 3	INFORMATIEVERSTREKKING.....	10
Artikel 4	OMSCHRIJVING VAN DE SOLIDAIRE PREMIEREGELING.....	13
Artikel 5	SOORTEN PENSIOEN	14
Artikel 6	PERSOONLIJK PENSIOENVERMOGEN	16
Artikel 7	PENSIOENSALARIS	16
Artikel 8	FRANCHISE EN GRENSBEDRAG	17
Artikel 9	PENSIOENGRONDSLAG	18
Artikel 10	DEELNEMERSJAREN	18
Artikel 11	OUDERDOMS- EN PARTNERPENSIOEN VANAF DE PENSIOENDATUM .	19
Artikel 12	PARTNERPENSIOEN BIJ OVERLIJDEN VÓÓR DE PENSIOENDATUM	19
Artikel 13	TIJDELIJK PARTNERPENSIOEN BIJ OVERLIJDEN VÓÓR DE PENSIOENDATUM.....	20
Artikel 14	WEZENPENSIOEN BIJ OVERLIJDEN VÓÓR DE PENSIOENDATUM	21
Artikel 15	UITBETALING VAN DE PENSIOENEN	22
Artikel 16	JAARLIJKSE AANPASSING PENSIOENUITKERING NA INGANG	22
Artikel 17	ARBEIDSONGESCHIKTHEIDSPENSIOEN	23
Artikel 18	PREMIEVRIJSTELLING BIJ ARBEIDSONGESCHIKTHEID	25
Artikel 19	FISCALE GRENZEN PENSIOENEN	27
Artikel 20	VERVROEGING VAN DE STANDAARD PENSIOENDATUM	27
Artikel 21	UITSTEL VAN DE STANDAARD PENSIOENDATUM	28
Artikel 22	DEELTIJDPENSIOEN.....	29
Artikel 23	UITRUIL PARTNERPENSIOEN BIJ OVERLIJDEN NA PENSIOENDATUM...	30
Artikel 24	VARIABILISERING	31
Artikel 25	BEËINDIGING VAN HET DEELNEMERSCHAP	32
Artikel 26	WAARDEOVERDRACHT EN AFKOOP.....	34
Artikel 27	PENSIOENVEREVENING	34
Artikel 28	BIJZONDER PARTNERPENSIOEN.....	36
Artikel 29	FINANCIERING	38
Artikel 30	VOORBEHOUDEN VAN DE AANGESLOTEN ONDERNEMINGEN	39
Artikel 31	(HER)VERZEKERINGEN.....	39
Artikel 32	UITGESLOTEN RISICO'S	40
Artikel 33	AFKOOP, VERVREEMDING, ZEKERHEIDSTELLING	40
Artikel 34	ONVOORZIENE GEVALLEN.....	40
Artikel 35	KLACHTEN- EN GESCHILLENREGLEMENT.....	41

Artikel 36	OVERGANGSBEPALINGEN	41
A.	'Invaren' opgebouwde pensioenaanspraken en -rechten	41
B.	Overgangsbepaling opgebouwde aanspraken partner- en wezenpensioen	41
C.	Overgangsbepaling opgebouwd partnerpensioen.....	42
D.	Overgangsbepaling opgebouwd bijzonder partnerpensioen	42
E.	Overgangsbepaling opgebouwd wezenpensioen	42
F.	Overgangsbepaling premievrijstelling bij arbeidsongeschiktheid	42
G.	Overgangsbepaling niet opgevraagd pensioen	43
H.	Overgangsbepaling lopende uitkeringen	43
Artikel 37	INWERKINGTREDING EN DUUR	44
Bijlage 1	RISICHOUDING	45
Bijlage 2	TOEDELINGSREGELS EN SPREIDINGSMETHODE	47
Bijlage 3	SOLIDARITEITSRESERVE.....	51
Bijlage 4	FLEXIBILISERINGSFACTOREN	53
Bijlage 5	PREMIECOMPONENTEN.....	54
Bijlage 6	INVAREN.....	55

Artikel 1 BEGRIPSOMSCHRIJVINGEN

In dit pensioenreglement wordt verstaan onder:

aangesloten onderneming	:	een aangesloten onderneming als bedoeld in artikel 3 van de statuten;
aanspraakgerechtigde	:	de persoon die begunstigde is voor een nog niet ingegaan pensioen;
Abtn	:	de actuariële en bedrijfstechnische nota van het fonds;
afkoopbedrag	:	het bedrag zoals genoemd in artikel 66 lid 1 sub a van de Pensioenwet;
AOW	:	Algemene Ouderdomswet;
AOW-gerechtigde leeftijd	:	de pensioengerechtigde leeftijd als bedoeld in artikel 7a, eerste lid van de AOW;
AOW-uitkering voor gehuwden	:	het per 1 januari van betreffende jaar geldende bruto-ouderdomspensioen krachtens de AOW voor een gehuwde persoon, zonder toeslag als omschreven in artikel 9, eerste lid, onderdeel b, en vijfde lid, onderdeel b, van de AOW, vermeerderd met de vakantieuitkering;
arbeidsongeschiktheid	:	arbeidsongeschiktheid in de zin van de WIA of de WAO;
arbeidstijd	:	de in de arbeidsovereenkomst vastgelegde arbeidstijd;
beëindiging van het geregistreerd partnerschap	:	beëindiging van het geregistreerd partnerschap anders dan door de dood of vermissing of omzetting in een huwelijk;
bestuur	:	het bestuur van het fonds;
bijzonder partnerpensioen	:	het partnerpensioen dat is toegekend aan de ex-partner op basis van artikel 28 van dit pensioenreglement;
CAO	:	Collectieve arbeidsovereenkomst van Coöperatie Koninklijke Cosun U.A.;

deelnemer	:	de werknemer, die ingevolge artikel 2 deelneemt aan deze pensioenregeling;
deeltijdfactor	:	de breuk waarvan de teller gelijk is aan de contractuele arbeidstijd van de deeltijdwerker en de noemer gelijk is aan de arbeidstijd die behoort bij een volledige dienstbetrekking;
deeltijdwerker	:	de deelnemer voor wie de arbeidstijd minder bedraagt dan de arbeidstijd die behoort bij een volledige dienstbetrekking;
dienstbetrekking	:	de dienstbetrekking krachtens arbeidsovereenkomst als bedoeld in artikel 7:610 van het Burgerlijk Wetboek alsmede de dienstbetrekking van leden van de raad van beheer van Coöperatie Koninklijke Cosun U.A. waarbij een pensioentoezegging onderdeel is van de honorering;
ex-partner	:	- de persoon van wie het huwelijk met de (gewezen) deelnemer of gepensioneerde is geëindigd door echtscheiding of door ontbinding van het huwelijk na scheiding van tafel en bed; - de persoon van wie het geregistreerde partnerschap met de (gewezen) deelnemer of gepensioneerde is geëindigd anders dan door de dood, vermissing of omzetting in een huwelijk; - de persoon van wie de gezamenlijke huishouding met de (gewezen) deelnemer of gepensioneerde is geëindigd anders dan door overlijden, dan wel het aangaan van een huwelijk of geregistreerd partnerschap met dezelfde partner als waarmee de gezamenlijke huishouding bestond; - de persoon die gescheiden is van tafel en bed van de (gewezen) deelnemer of gepensioneerde in geval van verevening van pensioenen bij scheiding;
fonds	:	Stichting Pensioenfonds Cosun;
franchise	:	het deel van het pensioensalaris waarover geen pensioen wordt toegekend zoals omschreven in artikel 8 lid 2 ;
gepensioneerde	:	de persoon die recht heeft op een uitkering van ouderdomspensioen van het fonds;

gewezen deelnemer	:	degene wiens deelnemerschap anders dan door overlijden of pensionering is geëindigd en die nog aanspraken jegens het fonds kan doen gelden;
grensbedrag	:	de grens voor het pensioensalaris waarboven geen verwerving van ouderdoms-, partner- en wezenpensioen plaatsvindt;
kind	:	het eigen kind, respectievelijk het pleegkind of het stiefkind van de (gewezen) deelnemer of de pensioengerechtigde, zoals bedoeld in artikel 1 van de Pensioenwet, mits de familierechtelijke betrekking, respectievelijk het onderhoud en opvoeding als eigen kind vóór de pensioendatum is ontstaan;
korting	:	een korting zoals bedoeld in artikel 134 van de Pensioenwet;
minimaal vereist vermogen	:	vermogen waarbij het fonds beschikt over een minimaal vereist vermogen zoals genoemd in het gestelde in artikel 131 van de Pensioenwet.
nabestaande	:	de partner van de (gewezen) deelnemer of gepensioneerde op het moment van diens overlijden;
partner	:	a. de persoon met wie de (gewezen) deelnemer of gepensioneerde is gehuwd, krachtens een huwelijk dat is aangegaan vóór de pensioendatum; b. de persoon die als partner van de (gewezen) deelnemer of gepensioneerde is geregistreerd in de registers van de burgerlijke stand op grond van artikel 1:80a van het Burgerlijk Wetboek, krachtens een geregistreerd partnerschap dat tot stand is gekomen vóór de pensioendatum; c. de ongehuwde persoon, niet zijnde de geregistreerde partner, met wie de ongehuwde (gewezen) deelnemer of de gepensioneerde een gezamenlijke huishouding voert, die is aangegaan vóór de pensioendatum, en deze persoon: - meerderjarig is; en - geen bloedverwant in de eerste graad is; en - geen bloedverwant in de tweede graad in de rechte lijn is; en - geen meerderjarig stiefkind of voormalig pleegkind is.

Er is sprake van een gezamenlijke huishouding, indien:

- er een notarieel verleden samenlevingscontract is en dit is voor overlijden gemeld aan het fonds; of
- er voor het overlijden een door beide betrokkenen ondertekende samenlevingsverklaring is, waarin zij verklaren woonachtig te zijn op hetzelfde adres en voor elkaar te zorgen en deze samenlevingsverklaring voor overlijden is gestuurd aan het fonds.

Personen die partners waren, omdat zij een gezamenlijke huishouding voerden blijven als partner aangemerkt wanneer zij niet langer ingeschreven zijn op hetzelfde adres als gevolg van opname in een zorginstelling, zolang geen van beiden door middel van een schriftelijke kennisgeving aan het fonds heeft laten weten niet langer als partners te willen worden aangemerkt;

Een (gewezen) deelnemer of gepensioneerde kan niet meer dan één partner tegelijkertijd in de zin van dit pensioenreglement hebben. Indien deze meerdere partners heeft, wordt alleen de partner uit de oudste partnerrelatie als partner aangemerkt. Een partner kan niet tegelijkertijd partner zijn van meer dan één (gewezen) deelnemer of gepensioneerde in de zin van dit pensioenreglement.

peildatum	:	1 juli;
pensioendatum	:	de standaard pensioendatum of de datum die in overleg met de (gewezen) deelnemer, met inachtneming van het bepaalde in dit reglement, is vastgesteld als ingangsdatum van het ouderdomspensioen;
pensioengerechtigde	:	degene wiens pensioenuitkering van het fonds is ingegaan;
pensioenuitvoeringskosten	:	zijn de kosten die worden gemaakt voor de pensioenadministratie, communicatie, bestuur en advies en controle.
prijsindex	:	het percentage waarmee het door het Centraal Bureau voor de Statistiek gepubliceerde Consumenten Prijsindexcijfer, Alle huishoudens, zich over de maand oktober voorafgaand aan 1 januari van jaar waarvoor de toekenning van de

prijnsindex geldt ten opzichte van de maand oktober van het jaar daarvoor heeft ontwikkeld;

persoonlijk pensioenvermogen : het deel van het vermogen bij het fonds dat voor de (gewezen) deelnemer of de gepensioneerde is gereserveerd en wordt of is aangewend voor de financiering van een ouderdomspensioenuitkering vanaf de pensioendatum en van een partnerpensioenuitkering bij overlijden van de (gewezen) deelnemer of de gepensioneerde op of na de pensioendatum;

projectierendement : het ingerekende toekomstig rendement voor de vaststelling van alle variabele pensioenuitkeringen;

relatie : een huwelijk, geregistreerd partnerschap of gezamenlijke huishouding;

rentetermijnstructuur : de risicovrije rente zoals gedefinieerd in artikel 1 van de Pensioenwet.

resterende verdien capaciteit : het verschil tussen 100% en de mate van arbeidsongeschiktheid;

scheiding : echtscheiding, scheiding van tafel en bed, beëindiging van geregistreerd partnerschap anders dan door overlijden, vermissing of omzetting in een huwelijk;

scheidingsdatum :
a. de datum waarop de echtscheidingsbeschikking is ingeschreven in de registers van de burgerlijke stand;
b. de datum waarop de beschikking van ontbinding van het huwelijk na scheiding van tafel en bed, is ingeschreven in de registers van de burgerlijke stand;
c. de datum waarop de rechtelijke uitspraak na de ontbinding van het geregistreerd partnerschap, is ingeschreven in de registers van de burgerlijke stand;
d. de datum waarop de gezamenlijke verklaring na de beëindiging van het geregistreerd partnerschap met wederzijds goedvinden, is ingeschreven in de registers van de burgerlijke stand;
e. de datum waarop de partners die een gezamenlijke huishouding voerden, hun gezamenlijke huishouding hebben beëindigd;

solidariteitsreserve	:	een collectieve vermogensreserve waarmee in een solidaire premieregeling financiële mee- of tegenvallers kunnen worden gedeeld.
standaard pensioendatum	:	de 1 ^e dag van de maand waarin de 68e verjaardag van de (gewezen) deelnemer valt;
statuten	:	de statuten van het fonds;
vertrekregeling	:	een met vakorganisaties overeengekomen regeling, op grond waarvan de arbeidsovereenkomst van de werknemer met de aangesloten onderneming wordt beëindigd met behoud van een loongerelateerde uitkering;
verhoging	:	een verhoging van de pensioenuitkering ingevolge de systematiek van de solidaire premieregeling zoals bedoeld in artikel 4 en artikel 16 van dit pensioenreglement;
verlaging	:	een verlaging van de pensioenuitkering ingevolge de systematiek van de solidaire premieregeling zoals bedoeld in artikel 4 en artikel 16 van dit pensioenreglement ;
verzekeraar	:	een verzekeraar als bedoeld in artikel 1 van de Pensioenwet;
werknemer	:	- degene die krachtens een arbeidsovereenkomst in de zin van artikel 7:610 van het Burgerlijk Wetboek aan een aangesloten onderneming is verbonden, met uitzondering van degene voor wie de arbeidsovereenkomst geldt voor bepaalde tijd met een duur van minder dan twee maanden; met uitzondering van: - een lid van de raad van beheer van Coöperatie Koninklijke Cosun U.A., tenzij een pensioentoezegging is gedaan als onderdeel van de honorering;
WAO	:	Wet op de arbeidsongeschiktheidsverzekering;
WIA	:	Wet werk en inkomen naar arbeidsvermogen;
ziekte	:	ziekte in de zin van artikel 7:629 van het Burgerlijk Wetboek dan wel in de zin van de Ziektewet.

Artikel 2 DEELNEMERSCHAP

- 1 Deelnemer is de werknemer die door de aangesloten onderneming als deelnemer wordt aangewezen en door het bestuur als zodanig wordt toegelaten.
- 2 Het deelnemerschap vangt aan op de datum waarop de werknemer aan de voorwaarden voor opneming in deze regeling voldoet.
- 3 Het deelnemerschap eindigt:
 - a. op de datum van overlijden van de deelnemer;
 - b. op de pensioendatum;
 - c. op het tijdstip waarop een aangesloten onderneming, waarbij de deelnemer in dienst is, niet meer als aangesloten onderneming kan worden beschouwd, tenzij in een daartoe gesloten overeenkomst anders wordt bepaald;
 - d. op de datum waarop de arbeidsovereenkomst wordt beëindigd anders dan door overlijden, het bereiken van de onder b genoemde datum of in het geval sprake is van premievrijstelling bij arbeidsongeschiktheid als bedoeld in [artikel 18](#).
- 4 In afwijking van het bepaalde in lid 3 wordt het deelnemerschap tot uiterlijk de standaard pensioendatum voortgezet, indien sprake is van deelname aan een vertrekregeling waarin vrijwillige voortzetting is overeengekomen, zolang sprake is van een loongerelateerde uitkering zoals bedoeld in artikel 10a lid 1 onderdeel c Uitvoeringsbesluit loonbelasting 1965 en voor zover geen pensioen wordt opgebouwd uit hoofde van een (andere) dienstbetrekking of (ander) beroep na aanvang van deelname aan deze vertrekregeling.

Artikel 3 INFORMATIEVERSTREKKING

- 1 Het fonds verstrekt binnen drie maanden na aanvang van de deelneming aan deze pensioenregeling informatie, die beantwoordt aan het bepaalde bij en krachtens artikel 21 van de Pensioenwet.
- 2 Het fonds verstrekt de deelnemer jaarlijks met inachtneming van het bepaalde bij en krachtens artikel 38 van de Pensioenwet een opgave van zijn verworven persoonlijk pensioenvermogen, zijn reglementair te bereiken persoonlijk pensioenvermogen, tevens in een optimistisch, een pessimistisch en een verwacht scenario, van de waardeaan groei die benodigd is voor het vaststellen van een eventuele lijfrentepremieaftrek, informatie over een korting op grond van artikel 134 Pensioenwet, informatie over de solidariteitsreserve, informatie over de reglementaire pensioenleeftijd, informatie over de werkgevers- en werknemerspremie, informatie over garanties, informatie over de ingehouden kosten, de totaal ingelegde pensioenpremies, het totaal behaalde beleggingsrendement per deelnemer en informatie over het land waar het pensioen is ondergebracht en de toezichthouder(s) van de pensioenuitvoerder.

- 3 Het fonds verstrekt de gewezen deelnemer bij het einde van het deelnemerschap en vervolgens jaarlijks met inachtneming van het bepaalde bij en krachtens artikel 39 en 40 van de Pensioenwet een opgave van zijn verworven persoonlijk pensioenvermogen, informatie over zijn rendement, informatie over een korting op grond van artikel 134 Pensioenwet, informatie over de solidariteitsreserve, informatie over de reglementaire pensioenleeftijd, informatie over garanties, informatie over de ingehouden kosten en informatie over het land waar het pensioen is ondergebracht en de toezichthouder(s) van de pensioenuitvoerder. Daarnaast verstrekt het fonds bij het einde van het deelnemerschap informatie over zijn recht op waardeoverdracht, een eventuele afkoopmogelijkheid, de gevolgen voor het (tijdelijk) partner- en wezenpensioen, de gevolgen van arbeidsongeschiktheid en de mogelijkheid tot vrijwillige voortzetting van de risicodekking voor het (tijdelijk) partner- en wezenpensioen als bedoeld in [artikel 25](#).
- 4 Het fonds verstrekt degene die ex-partner wordt een opgave van het deel van het persoonlijk pensioenvermogen dat is bestemd voor bijzonder partnerpensioen en informatie over een korting op grond van artikel 134 Pensioenwet en verstrekt deze opgave vervolgens eens in de vijf jaar. Daarnaast verstrekt het fonds degene die ex-partner wordt informatie over een eventuele afkoopmogelijkheid.
- 5 Het fonds verstrekt een pensioengerechtigde bij ingang van het pensioen en vervolgens jaarlijks met inachtneming van het bepaalde bij en krachtens artikel 43 en 44 van de Pensioenwet een opgave van zijn pensioenuitkering, informatie over een korting op grond van artikel 134 Pensioenwet, alsmede informatie over garanties en informatie over het land waar het pensioen is ondergebracht en de toezichthouder(s) van de pensioenuitvoerder. Daarnaast verstrekt het fonds bij ingang van het pensioen informatie over een eventuele afkoopmogelijkheid en de toepassing van de spreidingsmethodiek (en spreidingstermijn) als bedoeld in [bijlage 2](#).
- 6 Het fonds informeert een gewezen deelnemer, pensioengerechtigde of ex-partner die aanspraak heeft op een deel van het persoonlijk pensioenvermogen dat bestemd is voor bijzonder partnerpensioen binnen drie maanden na een voor hem/haar relevante wijziging in het pensioenreglement over die wijziging en de mogelijkheid om het gewijzigde pensioenreglement bij het fonds op te vragen.
- 7 Het fonds stelt met inachtneming van het bepaalde bij en krachtens artikel 46a van de Pensioenwet op zijn website voor de deelnemer, gewezen deelnemer, ex-partner of pensioengerechtigde onder meer beschikbaar:
 - a. informatie over de pensioenregeling zoals bedoeld in artikel 21 van de Pensioenwet;
 - b. informatie over de gevolgen van het nabestaandenpensioen op risicobasis;
 - c. informatie over de uitvoeringskosten;
 - d. een verklaring inzake beleggingsbeginselen;

- e. informatie over de gevolgen van significante wijzigingen in de technische voorzieningen;
 - f. informatie over het financieel crisisplan;
 - g. informatie over de beleggingen en het beleggingsbeleid;
 - h. informatie over op welke wijze in het beleggingsbeleid rekening wordt gehouden met milieu en klimaat, mensenrechten en sociale verhoudingen;
 - i. het pensioenreglement;
 - j. de uitvoeringsovereenkomst;
 - k. het bestuursverslag en jaarrekening van het fonds.
- 8 Het fonds verstrekt de (gewezen) deelnemer, de ex-partner, respectievelijk de pensioengerechtigde met inachtneming van het bepaalde bij en krachtens artikel 46 van de Pensioenwet op verzoek onder meer:
- a. een opgave van zijn verworven persoonlijk pensioenvermogen, zijn reglementair te bereiken persoonlijk pensioenvermogen, weergegeven op basis van een pessimistisch scenario, een verwacht scenario en een optimistisch scenario, respectievelijk van zijn ingegane pensioenuitkering;
 - b. informatie over de gehanteerde aannamen bij de weergave van ouderdomspensioen op basis van een pessimistisch scenario, een verwacht scenario en een optimistisch scenario;
 - c. de voor hem relevante informatie over beleggingen;
 - d. informatie over de consequenties van uitruil van pensioen;
 - e. andere informatie die op grond van artikel 9 en ga van het Besluit uitvoering Pensioenwet en Wet verplichte beroepspensioenregeling moet worden verstrekt.
- 9 Het fonds kan voor de verstrekking van informatie als bedoeld in lid 8 een vergoeding vragen met inachtneming van de regels die daartoe bij en krachtens de Pensioenwet zijn gesteld.
- 10 Het fonds ontvangt van de Basisregistratie Personen (BRP) voor een in Nederland woonachtige (gewezen) deelnemer of pensioengerechtigde de volgende wijzigingen:
- a. aangaan huwelijk of geregistreerd partnerschap;
 - b. beëindigen huwelijk of geregistreerd partnerschap;
 - c. wijzigingen in de gezinssamenstelling zoals geboorte;
 - d. wijziging van het woonadres bij verhuizingen binnen Nederland.
- Het is niet noodzakelijk om deze wijzigingen door te geven.
- 11 Wijzigingen die verplicht zijn om direct aan het fonds door te geven:
- a. Het aangaan van een gezamenlijke huishouding, niet zijnde een huwelijk of geregistreerd partnerschap, tenzij de (gewezen) deelnemer ervoor kiest de partner niet als begunstigde van het (tijdelijk) partnerpensioen zoals bedoeld in [artikel 5, lid 1 sub b en c](#) en/of [artikel 5 lid 3](#) te willen aanmerken.

- b. De bij aanvang van het deelnemerschap bestaande gezamenlijke huishouding, niet zijnde een huwelijk of geregistreerd partnerschap, tenzij de deelnemer ervoor kiest de partner niet als begunstigde van het (tijdelijk) partnerpensioen zoals bedoeld in [artikel 5, lid 1 sub b en c](#) en/of [artikel 5 lid 3](#) te willen aanmerken.
 - c. het beëindigen van de gezamenlijke huishouding met een partner, niet zijnde de huwelijkspartner of geregistreerd partner;
 - d. de mate van arbeidsongeschiktheid of wijzigingen hierin;
 - e. verhuizingen naar het buitenland;
 - f. verhuizingen in het buitenland;
 - g. verhuizingen van het buitenland naar Nederland;
 - h. alle overige gegevens die niet in lid 10 en in lid 11 sub a tot en met c van dit artikel genoemd zijn, maar nodig zijn voor de juiste uitvoering van het pensioenreglement.
- 12 Indien de (gewezen) deelnemer een partner als begunstigde van het partnerpensioen aanmeldt, dient hij aannemelijk te maken dat aan alle hieraan gestelde voorwaarden is voldaan. Toekenning van het partnerpensioen geschiedt eerst na goedkeuring van het fonds. Het fonds verstrekt alsdan aan de (gewezen) deelnemer een bevestiging van de aanmelding.
- Indien een (gewezen) deelnemer een gezamenlijke huishouding voert met een partner, maar deze partner niet heeft aangemeld bij het fonds, dan is het fonds niet op de hoogte van het bestaan van de partner. Hierdoor is er geen partnerpensioen verzekerd. Bij overlijden van de (gewezen) deelnemer dan wel pensioengerechtigde is er geen uitkering van een partnerpensioen mogelijk voor de partner.
- 13 Voor zover door het geven van onjuiste inlichtingen of ten gevolge van nalatigheid in het geven van inlichtingen door de belanghebbende de uit dit reglement voor het fonds voortvloeiende verplichtingen niet door verzekeringen zijn gedekt, kan aan dit pensioenreglement geen recht op pensioen worden ontleend.

Artikel 4 OMSCHRIJVING VAN DE SOLIDAIRE PREMIEREGELING

- 1 Deze regeling betreft de uitvoering van een solidaire premieovereenkomst in de zin van artikel 1 van de Pensioenwet.
 - 2 Bij de solidaire premieovereenkomst worden aan het fonds premies betaald voor het verwerven van een persoonlijk pensioenvermogen. Dit persoonlijk pensioenvermogen wordt collectief belegd, waarbij de resultaten naar leeftijdscohorten worden toebedeeld. Het persoonlijk pensioenvermogen wordt door het fonds vanaf de pensioendatum van de (gewezen) deelnemer gebruikt voor het verrichten van variabele ouderdomspensioen- en partnerpensioenuitkeringen.
- Ten behoeve van een (tijdelijk) partnerpensioen voor de partner en een wezenpensioen voor

het kind bij overlijden van de deelnemer vóór de pensioendatum wordt bij ingang van dat pensioen een pensioenvermogen gevormd uit de voor dit doel ingehouden risicopremies.

- 3 De pensioenuitkeringen worden na de ingangsdatum jaarlijks per de peildatum verhoogd of verlaagd. Dit is onder andere afhankelijk van het rendement van de beleggingen, het gehanteerde projectierendement, de kosten, de (ontwikkeling van de) levensverwachting, de wijze waarop risico's met elkaar gedeeld worden, eventuele toevoegingen vanuit de solidariteitsreserve en de toepassing van collectieve spreiding van schokken bij de ingegane pensioenuitkeringen.
- 4 Het fonds stelt de risicohouding vast overeenkomstig het bepaalde in [bijlage 1](#). De risicohouding is vastgelegd in de Abtn van het fonds. Het fonds toets jaarlijks of het beleid past bij de vastgestelde wettelijke grenzen van de risicohouding.
- 5 Het totale (pensioen)vermogen wordt collectief belegd. Het collectief behaalde beleggingsresultaat wordt gericht toebedeeld op basis van vooraf vastgestelde verdeelregels. Het rendement wordt verdeeld in overrendement en beschermingsrendement. Overrendement is bedoeld voor groei van het persoonlijk pensioenvermogen. Beschermingsrendement is bedoeld voor het beschermen tegen renterisico's. De toedelingsregels worden nader toegelicht in [bijlage 2](#) en zijn vastgelegd in de Abtn van het fonds.
- 6 Om een indicatie te geven van de te verwachte hoogte van de periodieke uitkeringen op de standaard pensioendatum maakt het fonds gebruik van een projectierendement gelijk aan de rentetermijnstructuur (zonder opslag of afslag).
- 7 De solidariteitsreserve is onderdeel van de pensioenregeling. Dat is een reserve die het fonds kan inzetten om (grote) negatieve schommelingen in de hoogte van de pensioenuitkeringen te voorkomen. Het bestuur bepaalt, met inachtneming van de doelstellingen voor solidariteit zoals door sociale partners vastgesteld, wanneer en op welke wijze de solidariteitsreserve wordt ingezet. De solidariteitsreserve wordt nader toegelicht in [bijlage 3](#).
- 8 De premie voor het verwerven van persoonlijk pensioenvermogens, de risicopremies voor de risicodekkingen en de kosten zijn opgenomen in [artikel 29](#).

Artikel 5 SOORTEN PENSIOEN

- 1 Met inachtneming van de bepalingen van dit reglement heeft de deelnemer recht op:
 - a. een periodiek door de aangesloten onderneming ter beschikking te stellen premie zoals genoemd in [artikel 29](#), lid 1 sub a. Deze premie wordt gebruikt voor de verwerving van een persoonlijk pensioenvermogen, dat vanaf de pensioendatum

- van de (gewezen) deelnemer wordt aangewend voor de financiering van een variabel ouderdoms- en partnerpensioen zoals genoemd in [artikel 11](#);
- b. een partnerpensioen op risicobasis zoals genoemd in [artikel 12](#) ten behoeve van de partner van de deelnemer bij overlijden van de deelnemer vóór de pensioendatum;
 - c. een tijdelijk partnerpensioen op risicobasis zoals genoemd in [artikel 13](#) ten behoeve van de partner van de deelnemer bij overlijden van de deelnemer vóór de pensioendatum;
 - d. een wezenpensioen op risicobasis zoals genoemd in [artikel 14](#) ten behoeve van de kinderen van de deelnemer bij overlijden vóór de pensioendatum;
 - e. een arbeidsongeschiktheidspensioen ten behoeve van de deelnemer zoals genoemd in [artikel 17](#); en
 - f. premievrijstelling bij arbeidsongeschiktheid zoals genoemd in [artikel 18](#).
- 2 In aanvulling op het bepaalde in [artikel 25 lid 1](#) heeft de gewezen deelnemer recht op:
- a. tijdelijke voortzetting dekking partner- en wezenpensioen bij overlijden vóór de pensioendatum zoals genoemd in [artikel 25](#); en
 - b. vrijwillige voortzetting dekking partner- en wezenpensioen bij overlijden vóór de pensioendatum zoals genoemd in [artikel 25](#), indien de gewezen deelnemer daarvoor gekozen heeft.
- 3 Op basis van het overgangsrecht op grond van de Pensioenwet blijft ten behoeve van de (ex-)partner en de kinderen van de (gewezen) deelnemer de tot 1 januari 2026 ingevolge voorgaande pensioenreglementen van het fonds achterliggende waarde van de opgebouwde aanspraken partnerpensioen, bijzonder partnerpensioen en wezenpensioen op 31 december 2025 zoals genoemd in [artikel 36](#) beschikbaar.
- 4 Het fonds kan het verworven persoonlijk pensioenvermogens alsmede de ingegane pensioenuitkeringen korten, indien:
- a. de reserves van het fonds in de wettelijke periode lager zijn geweest dan de Pensioenwet voorschrijft;
 - b. het fonds de reserves zoals bedoeld in artikel 131 Pensioenwet niet op korte termijn tot het minimale percentage kan aanvullen op een andere manier dan door een korting;
 - c. andere oplossingen niet hebben gewerkt in de wettelijke periode;
 - d. de reserves niet meer volledig worden gedekt door de waarde van de beleggingen en het fonds ook niet meer op korte termijn kan beschikken over het minimaal vereist eigen vermogen, zonder dat de belangen van (gewezen) deelnemers, pensioengerechtigden onevenredig worden geschaad; en
 - e. alle overige beschikbare sturingsmiddelen niet hebben gewerkt om op tijd weer te beschikken over het minimaal vereist eigen vermogen.
- 5 Het fonds informeert de deelnemers, gewezen deelnemers en pensioengerechtigden onverwijld schriftelijk over een besluit tot korting. De korting als bedoeld in lid 4, kan op zijn

vroegst gerealiseerd worden een maand nadat de deelnemers, gewezen deelnemers, aangesloten ondernemingen en toezichthouder hierover zijn geïnformeerd. Voor pensioengerechtigden geldt hiervoor een periode van minimaal drie maanden.

Artikel 6 PERSOONLIJK PENSIOENVERMOGEN

- 1 De hoogte van het persoonlijk pensioenvermogen wordt na invaren zoals omschreven in [artikel 36a](#) bepaald door:
 - ingelegde netto premies zoals genoemd in [artikel 29](#);
 - positieve of negatieve rendementen, rekening houdend met de toedelingsregels als bedoeld in [bijlage 2](#);
 - eventuele toevoegingen vanuit de solidariteitsreserve als bedoeld in [bijlage 3](#)
 - onttrekkingen door het fonds voor het verrichten van variabele pensioenuitkeringen vanaf de pensioendatum met inachtneming van het bepaalde in [artikel 4](#); en
 - eventuele kortingen op grond van artikel 5 lid 4.
- 2 De hoogte van het persoonlijk pensioenvermogen wordt, indien van toepassing, tevens bepaald door een inkomende waardeoverdracht zoals genoemd in de [artikel 26 lid 2](#).
- 3 Het persoonlijk pensioenvermogen kan nimmer negatief zijn.

Artikel 7 PENSIOENSALARIS

- 1 Voor de toepassing van het bepaalde in dit reglement wordt per de datum van aanvang van het deelnemerschap en vervolgens op 1 januari van enig jaar het pensioensalaris van de deelnemer vastgesteld.
- 2 Het pensioensalaris is gelijk aan het in het voorafgaande kalenderjaar bij de aangesloten onderneming verdiende jaarinkomen, inclusief de daarop betrekking hebbende eventuele salarisgaranties, vakantietoeslag, eindejaarsuitkering, toeslag voor het werken in ploegen, afbouwregeling ploegentoeslag, toeslag voor werk onder zeer bezwaarlijke omstandigheden en de vaste toeslag.

Variabele inkomensbestanddelen zoals variabele toeslagen inzake overwerk, werk op verschoven uren, sprongtoeslag en dergelijke behoren niet tot het pensioensalaris. Verder behoren niet tot het pensioensalaris het voordeel van een door de aangesloten onderneming beschikbaar gestelde auto en onkostenvergoedingen.

- 3 Ingeval van aanvang van het deelnemerschap op of na 1 januari van enig jaar is, in afwijking van lid 2, gedurende het kalenderjaar waarin de start van het deelnemerschap valt het pensioensalaris gelijk aan het vaste naar tijdsruimte overeengekomen jaarinkomen. Tevens

wordt dan in het kalenderjaar direct volgend op de aanvang van het deelnemerschap het zoals genoemd in lid 2 vastgestelde pensioensalaris herrekend naar het pensioensalaris dat zou hebben gegolden bij aanvang van het deelnemerschap per 1 januari van enig jaar, doch uitsluitend voor zover dat het vaste naar tijdsruimte overeengekomen jaarinkomen betreft.

- 4 Voor deelnemers voor wie het deelnemerschap wordt voortgezet op grond van deelname aan een vertrekregeling als bedoeld in artikel 2 lid 4 wordt het pensioensalaris bepaald op basis van rekenregels die door de aangesloten onderneming zijn vastgesteld, met inachtneming van het bepaalde bij en krachtens Hoofdstuk IIB van de Wet op de loonbelasting 1964 en artikel 10b lid 5 van het Uitvoeringsbesluit Loonbelasting 1965.
- 5 Voor een deeltijdwerker wordt voor toepassing van dit reglement het pensioensalaris herrekend naar het pensioensalaris dat bij de volledige arbeidstijd zou hebben gegolden.
- 6 Het pensioensalaris bedraagt op jaarbasis evenwel niet meer dan het grensbedrag genoemd in [artikel 8 lid 3](#).
- 7 Bij premievrijstelling bij arbeidsongeschiktheid wordt het pensioensalaris bepaald als genoemd in [artikel 18 lid 4](#).

Artikel 8 FRANCHISE EN GRENSBEDRAG

- 1 Voor de toepassing van dit reglement wordt jaarlijks per 1 januari een franchise en een grensbedrag vastgesteld.
- 2 De franchise is per 1 januari 2026 gelijk aan € 19.217,-. De franchise wordt na 1 januari 2026 niet verhoogd en jaarlijks opnieuw door het bestuur vastgesteld, voor het eerst per 1 januari 2027.
De franchise is ten minste gelijk aan de fiscaal minimale franchise zoals bedoeld in artikel 18a, lid 3 Wet op de loonbelasting 1964.
- 3 Het grensbedrag is gelijk aan het op 1 januari geldende maximale pensioengevende loon in de zin van artikel 18 ga Wet op de loonbelasting 1964.

Artikel 9 PENSIOENGRONDSLAG

- 1 Voor de toepassing van dit reglement wordt voor iedere deelnemer per de datum van aanvang van het deelnemerschap en vervolgens jaarlijks op per 1 januari een pensioengrondslag vastgesteld.
- 2 De pensioengrondslag is gelijk aan het pensioensalaris verminderd met de franchise.
- 3 Negatieve pensioengrondslagen worden op nul gesteld.

Artikel 10 DEELNEMERSJAREN

- 1 Als deelnemersjaren tellen mee dienstjaren die de werknemer krachtens ononderbroken arbeidsovereenkomst bij de aangesloten onderneming(en) heeft doorgebracht vanaf 1 januari 2026 of de latere datum van opneming in de pensioenregeling tot aan de standaard pensioendatum.
- 2 Het aantal deelnemersjaren wordt vanaf 1 januari 2026 bepaald in dagen nauwkeurig.
- 3 Indien een deelnemer in enige periode minder dan de volledige arbeidstijd werkzaam is bij de aangesloten onderneming, wordt voor de vaststelling van het aantal deelnemersjaren die periode slechts in aanmerking genomen naar rato van de geldende deeltijdfactor.
- 4 Indien de deelnemer gebruik maakt van een door de aangesloten onderneming geboden verlofregeling, telt de periode van verlof mee voor de vaststelling van het aantal deelnemersjaren als bedoeld in dit artikel voor zover:
 - a. dit is vastgelegd in de betreffende verlofreglementen;
 - b. de periode van verlof kan worden aangemerkt als diensttijd in de zin van artikel 10a van het Uitvoeringsbesluit loonbelasting 1965 en artikel 18g lid 1 van de Wet op de loonbelasting 1964; en
 - c. geen pensioen wordt opgebouwd uit hoofde van een (andere) dienstbetrekking of (ander) beroep tijdens het verlof.

Het opnemen van onbetaald verlof tot een maximum van achttien maanden door de deelnemer is niet van invloed op de dekking uit hoofde van het (tijdelijk) partnerpensioen en wezenpensioen ingevolge dit reglement.

Artikel 11 OUDERDOMS- EN PARTNERPENSIOEN VANAF DE PENSIOENDATUM

- 1 Het persoonlijk pensioenvermogen wordt vanaf de pensioendatum gebruikt voor de financiering van een ouderdomspensioen en een partnerpensioen bij overlijden van de (gewezen) deelnemer op of na de pensioendatum, in de verhouding van 100:70. Deze verhouding kan worden aangepast zoals genoemd in [artikel 23](#) onder de in dat artikel genoemde voorwaarden.
- 2 De hoogte van de ouderdoms- en partnerpensioenuitkeringen is variabel. Deze uitkeringen worden na ingang jaarlijks per de peildatum verhoogd of verlaagd volgens het bepaalde in dit [artikel 16](#).
- 3 Het fonds hanteert een collectieve uitkeringsfase, op basis waarvan de hoogte van het pensioen voor alle pensioengerechtigden jaarlijks per de peildatum met hetzelfde percentage wordt aangepast vóór toepassing van aanvullingen vanuit de solidariteitsreserve. Voor de pensioenuitkering wordt vanaf de pensioendatum iedere maand een deel onttrokken aan het persoonlijk pensioenvermogen.
- 4 Het ouderdomspensioen gaat in op de eerste dag van de maand waarin de pensioendatum valt en wordt vastgesteld voor de periode tot de eerstvolgende peildatum vanaf ingang. Het ouderdomspensioen wordt uitgekeerd tot en met de maand waarin de gepensioneerde overlijdt.
- 5 Het partnerpensioen gaat in op de dag waarop de gepensioneerde overlijdt en wordt vastgesteld voor de periode tot de eerstvolgende peildatum vanaf ingang. Het partnerpensioen wordt uitgekeerd tot het einde van de maand waarin de nabestaande overlijdt.

Artikel 12 PARTNERPENSIOEN BIJ OVERLIJDEN VÓÓR DE PENSIOENDATUM

- 1 Bij overlijden van een deelnemer vóór de pensioendatum is ten behoeve van de partner van de deelnemer een levenslang partnerpensioen op risicobasis verzekerd. Dit levenslang partnerpensioen bedraagt 35% van het laatstgenoten pensioensalaris, vermenigvuldigd met de deeltijdfactor. De hoogte van de partnerpensioenuitkering is variabel. De uitkering wordt na ingang jaarlijks aangepast zoals genoemd in [artikel 16](#).
De hoogte van het verzekerde partnerpensioen is onafhankelijk van het aantal deelnemingsjaren.
- 2 Het partnerpensioen gaat in op de dag waarop de deelnemer overlijdt. Het partnerpensioen wordt uitgekeerd tot het einde van de maand waarin de nabestaande overlijdt.

- 3 Het opnemen van onbetaald verlof tot een maximum van achttien maanden door de deelnemer is niet van invloed op de dekking uit hoofde van het partnerpensioen zoals genoemd in dit artikel, voor zover rekening wordt gehouden met de anticumulatie bepaling zoals opgenomen in artikel 10a, lid 2 van het Uitvoeringsbesluit Loonbelasting 1965.
- 4 Het partnerpensioen bij overlijden van een deelnemer vóór de pensioendatum is op risicobasis verzekerd. Dit betekent dat het partnerpensioen zonder waarde vervalt bij:
 - a) beëindiging van deelname anders dan door overlijden;
 - b) scheiding; maar in alle gevallen uiterlijk bij
 - c) het bereiken van de pensioendatum.Bij beëindiging van het deelnemerschap als bedoeld sub a) geldt ten aanzien van de voortzetting van het partnerpensioen als bedoeld in dit artikel het bepaalde in [artikel 25](#). Bij scheiding als bedoeld sub b) geldt dat de dekking van het partnerpensioen op risicobasis gehandhaafd blijft ten behoeve van eventuele opvolgende partners van de deelnemer.
- 5 Vanaf 1 januari 2026 geldt overgangsrecht ten aanzien van de vóór deze datum opgebouwde aanspraken op partnerpensioen zoals omschreven in [artikel 36](#).

Artikel 13 TIJDELIJK PARTNERPENSIOEN BIJ OVERLIJDEN VÓÓR DE PENSIOENDATUM

- 1 Bij overlijden van een deelnemer vóór de pensioendatum is ten behoeve van de partner van de deelnemer tevens een tijdelijk partnerpensioen op risicobasis verzekerd. Dit tijdelijk partnerpensioen bedraagt bij ingang € 25.000 jaarlijks, voor het eerst per 1 januari 2027, te verhogen met de stijging van de ANW-uitkering, doch nimmer meer dan het maximale nabestaandenoverbruggingspensioen in de zin van de Wet op de loonbelasting 1964 [per 1 juli 2025: € 24.048,96]. De hoogte bij ingang van de uitkering is onafhankelijk van het aantal deelnemingsjaren. De hoogte van de tijdelijke partnerpensioenuitkeringen is variabel. De uitkeringen worden na ingang jaarlijks aangepast zoals genoemd in [artikel 16](#).
- 2 Het tijdelijk partnerpensioen gaat in op de dag waarop de deelnemer overlijdt en wordt uitgekeerd tot het einde van de maand waarin de nabestaande overlijdt doch uiterlijk tot de vroegste van de volgende data:
 - a. de dag waarop de nabestaande de leeftijd van 68 jaar bereikt,
 - b. de AOW-gerechtigde leeftijd van de nabestaande.
- 3 Het opnemen van onbetaald verlof tot een maximum van achttien maanden door de deelnemer is niet van invloed op de dekking uit hoofde van het tijdelijk partnerpensioen zoals genoemd in dit artikel, voor zover tijdens het onbetaald verlof geen dekking voor een tijdelijk partnerpensioen bestaat op grond van een pensioenregeling uit hoofde van een (andere) dienstbetrekking of (ander) beroep.

- 4 Het tijdelijk partnerpensioen bij overlijden van een deelnemer vóór de pensioendatum is op risicobasis verzekerd. Dit betekent dat het partnerpensioen zonder waarde vervalt bij:
 - a) beëindiging van deelname anders dan door overlijden;
 - b) scheiding; maar uiterlijk bij
 - c) het bereiken van de pensioendatum.Bij beëindiging van het deelnemerschap als bedoeld sub a) geldt ten aanzien van de voortzetting van het tijdelijk partnerpensioen als bedoeld in dit artikel het bepaalde in [artikel 25](#). Bij scheiding als bedoeld sub b) geldt dat de dekking van het tijdelijk partnerpensioen op risicobasis gehandhaafd blijft ten behoeve van eventuele opvolgende partners van de deelnemer.

Artikel 14 WEZENPENSIOEN BIJ OVERLIJDEN VÓÓR DE PENSIOENDATUM

- 1 Bij overlijden van een deelnemer vóór de pensioendatum is ten behoeve van de kinderen van de deelnemer een wezenpensioen op risicobasis verzekerd. Dit wezenpensioen bedraagt 20% van het laatstgenoten pensioensalaris, vermenigvuldigd met de deeltijdfactor. De hoogte bij aanvang is onafhankelijk van het aantal deelnemingsjaren. De hoogte van de wezenpensioenuitkeringen is variabel. De uitkeringen worden na ingang jaarlijks aangepast zoals genoemd in [artikel 16](#).
- 2 Het wezenpensioen bij overlijden vóór de pensioendatum gaat in op de dag waarop de deelnemer overlijdt en wordt uitgekeerd tot het einde van de maand waarin het kind 25 jaar wordt of, indien dat eerder is, tot het einde van de maand waarin het kind overlijdt.
- 3 Het wezenpensioen wordt verdubbeld voor een kind waarvan beide (pleeg/stief)ouders zijn overleden en er geen partnerpensioen wordt uitgekeerd op basis van artikel 12.
- 4 Het opnemen van onbetaald verlof tot een maximum van achttien maanden door de deelnemer is niet van invloed op de dekking uit hoofde van het wezenpensioen zoals genoemd in dit artikel.
- 5 Het wezenpensioen bij overlijden van de deelnemer vóór de pensioendatum wordt op risicobasis verzekerd. Dit betekent dat het wezenpensioen zonder waarde vervalt bij:
 - a) beëindiging van deelname anders dan door overlijden; en uiterlijk bij
 - b) het bereiken van de pensioendatum.
- 6 Bij beëindiging van het deelnemerschap vóór de pensioendatum geldt ten aanzien van de voortzetting van het wezenpensioen als bedoeld in dit artikel het bepaalde in [artikel 25](#).
- 7 Vanaf 1 januari 2026 geldt overgangsrecht ten aanzien van de vóór deze datum opgebouwde aanspraken op wezenpensioen zoals omschreven in [artikel 36](#).

Artikel 15 **UITBETALING VAN DE PENSIOENEN**

- 1 De pensioenen worden uitbetaald in maandelijkse termijnen, telkens aan het einde van de maand. Heeft de eerste termijn niet betrekking op een volle kalendermaand, dan zal die termijn naar evenredigheid met het aantal kalenderdagen waarop die termijn betrekking heeft worden uitbetaald, waarbij voor elke maand wordt uitgegaan van 30 kalenderdagen per maand.
- 2 De pensioenen worden uitbetaald aan de volgende pensioengerechtigden:
 - a. het ouderdomspensioen aan de gepensioneerde, met dien verstande dat ingeval van pensioenverevening het aan de ex-partner toekomende deel van het ouderdomspensioen wordt uitbetaald aan de ex-partner;
 - b. het arbeidsongeschiktheidspensioen aan de deelnemer;
 - c. het (tijdelijk) partnerpensioen aan de nabestaande;
 - d. het wezenpensioen aan de pensioengerechtigde kinderen, met dien verstande dat gedurende de minderjarigheid van de kinderen het wezenpensioen wordt uitbetaald aan de wettelijk vertegenwoordiger van de kinderen met inachtneming van de door de wet gestelde regels. Onder de wettelijk vertegenwoordiger van een minderjarig kind wordt verstaan de ouder(s) met ouderlijk gezag of de voogd als er geen ouder(s) is (zijn) of deze het gezag niet uitoefent (uitoefenen).
- 3 Het fonds kan de pensioengerechtigde verplichten een bewijs van in leven zijn te overleggen. Tevens dienen alle andere stukken die door het fonds of de verzekeraar verlangd worden, door de pensioengerechtigde te worden overgelegd.
- 4 De uitkeringen worden verminderd met die belastingen en heffingen, die het fonds gerechtigd is in te houden en verplicht is af te dragen ingevolge de op het tijdstip van uitkering van kracht zijnde wetten of besluiten.
- 5 Overmakingstransacties aan de zich binnen de Europese Unie bevindende betalingsdienstaanbieders van de rechthebbende(n), geschieden zonder kosten voor de rechthebbende(n). Overmakingstransacties aan de zich buiten de Europese Unie bevindende betalingsdienstaanbieders van de rechthebbende(n), geschiedt onder inhouding van de daaraan verbonden kosten.
- 6 Alle uitkeringen geschieden in de in Nederland geldende valuta.

Artikel 16 **JAARLIJKSE AANPASSING PENSIOENUITKERING NA INGANG**

- 1 Het fonds hanteert een collectieve uitkeringsfase, op basis waarvan de hoogte van het pensioen voor alle pensioengerechtigden jaarlijks per de peildatum met hetzelfde

percentage wordt aangepast vóór toepassing van aanvullingen vanuit de solidariteitsreserve.

- 2 Na ingang van het ouderdomspensioen en het partnerpensioen vanaf pensioendatum zoals bedoeld in [artikel 11](#), het (tijdelijk) partnerpensioen zoals bedoeld in [artikel 12](#) respectievelijk [artikel 13](#), het wezenpensioen zoals bedoeld in [artikel 14](#) en het arbeidsongeschiktheidspensioen zoals bedoeld in [artikel 17](#), wordt de uitkering jaarlijks per de peildatum en met een mogelijke toepassing van een verhoging of een verlaging opnieuw vastgesteld voor een periode van 12 maanden aan de hand van:
 - de toedelingsregels als bedoeld in [bijlage 2](#), waarbij een geheugenloze spreidingsperiode wordt gehanteerd van 3 jaar;
 - de gerichte toedelingen vanuit de solidariteitsreserve; en
 - het door het fonds gekozen projectierendement.

Artikel 17 ARBEIDSONGESCHIKTHEIDSPENSIOEN

- 1 Er bestaat uitsluitend recht op arbeidsongeschiktheidspensioen voor tijdens het deelnemerschap ingetreden arbeidsongeschiktheid. Reeds bij aanvang van het deelnemerschap bestaande arbeidsongeschiktheid en toename daarvan die hieruit voortvloeit en/of hiermee verband houdt geeft geen recht op dit pensioen.
- 2 Het jaarlijks arbeidsongeschiktheidspensioen is gelijk aan het product van een uitkeringspercentage en het verschil tussen de onder sub a en b genoemde bedragen, mits dit verschil (a minus b) positief is:
 - a. het pensioensalaris, waarbij het bepaalde in [artikel 7 lid 6](#) niet van toepassing is;
 - b. het maximale loon op jaarbasis waarover de uitkering ingevolge de WIA wordt berekend.

Voor de vaststelling van het pensioen wordt uitgegaan van de betreffende bedragen per 1 januari direct voorafgaand aan de aanvangsdatum van de uitkering ingevolge de WIA.

Voor het geval dat de pensioengrondslag door de campagne gerelateerde toeslag(en) meer dan 5% hoger of lager is dan de grondslag in het voorgaande kalenderjaar, wordt verondersteld dat voor de toekomstige deelnemersjaren de pensioengrondslag gelijk is aan het gemiddelde van de grondslagen van de laatste vijf kalenderjaren, of indien een kortere periode dan vijf kalenderjaren van toepassing is het gemiddelde van de grondslagen over die kortere periode.

- 3 Het uitkeringspercentage als bedoeld in lid 2 is afhankelijk van de graad van arbeidsongeschiktheid volgens onderstaande tabel:

Graad van arbeidsongeschiktheid	Uitkeringspercentage
0 tot 35%	0%
35 tot 45%	28%
45 tot 55%	35%
55 tot 65%	42%
65 tot 80%	50,75%
80 tot 100%	70%

Bij herziening van het uitkeringspercentage als gevolg van een wijziging in de graad van arbeidsongeschiktheid wordt het arbeidsongeschiktheidspensioen dienovereenkomstig aangepast. De deelnemer is verplicht het fonds onmiddellijk in kennis te stellen van elke herziening van het in dit lid bedoelde graad van arbeidsongeschiktheid.

- 4 Het jaarlijks arbeidsongeschiktheidspensioen gaat in één jaar na de datum waarop het recht op uitkering ingevolge de WIA is ingegaan en wordt uitgekeerd zolang de arbeidsongeschiktheid voortduurt, maar uiterlijk op de pensioendatum of bij eerdere deeltijdpensionering. Als het recht op een uitkering ingevolge de WIA herleeft binnen vier weken nadat de uitkering is ingetrokken, dan herleven de rechten op grond van dit artikel per dezelfde datum als het recht op een WIA-uitkering.
- 5 Na ingang wordt het arbeidsongeschiktheidspensioen jaarlijks per de peildatum aangepast zoals genoemd in [artikel 16](#).
- 6 Indien de deelnemer voor minder dan de volledige arbeidstijd werkzaam was ten tijde van het intreden van de arbeidsongeschiktheid dan wel ten tijde van een wijziging van de graad van arbeidsongeschiktheid, wordt voor de toepassing van dit artikel uitgegaan van het volgens lid 2 vastgestelde pensioen vermenigvuldigd met de deeltijdfactor.

Artikel 18 PREMIEVRIJSTELLING BIJ ARBEIDSONGESCHIKTHEID

- 1 Er bestaat alleen recht op premievrijstelling bij arbeidsongeschiktheid op grond van dit artikel bij ziekte en arbeidsongeschiktheid, die is ontstaan tijdens het deelnemerschap. Reeds bij aanvang van het deelnemerschap bestaande ziekte of arbeidsongeschiktheid geeft geen recht op premievrijstelling bij arbeidsongeschiktheid. Toename van reeds bij aanvang van het deelnemerschap bestaande arbeidsongeschiktheid geeft wel recht op premievrijstelling bij arbeidsongeschiktheid met inachtneming van de voorwaarden van dit artikel.
- 2 De gewezen deelnemer heeft ter zake van de in lid 1 genoemde arbeidsongeschiktheid en met inachtneming van het bepaalde in dit artikel recht op premievrijstelling, nadat zijn deelnemerschap gedurende ziekte of arbeidsongeschiktheid anders dan door overlijden of pensionering is beëindigd. Het voortgezette deelnemerschap eindigt zodra de deelnemer niet langer arbeidsongeschikt is, doch uiterlijk op de pensioendatum.
- 3 Gedurende de periode waarin de deelnemer recht heeft op loondoorbetaling bij ziekte dan wel op een uitkering bij ziekte wordt de verwerving van persoonlijk pensioenvermogen en verzekering van (tijdelijk) partnerpensioen en wezenpensioen voortgezet op basis van de pensioengrondslag. Het pensioensalaris wordt gedurende deze periode vastgesteld zoals genoemd in artikel 7. Daarbij wordt een vermindering van het pensioensalaris in verband met de duur van de ziekte buiten beschouwing gelaten.
- 4 Gedurende de periode waarin de deelnemer recht heeft op een uitkering ingevolge de WIA wordt de deelname aan deze pensioenregeling en de verzekeringsdekking van het (tijdelijk) partnerpensioen en wezenpensioen met inachtneming van de fiscale wet- en regelgeving voortgezet, zolang en voor zover de deelnemer arbeidsongeschikt is, op basis van het laatstelijk voorafgaand aan de in lid 2 genoemde ziekte vastgestelde pensioensalaris onder aftrek van de actuele franchise. Voor het geval dat de aldus berekende pensioengrondslag door de campagne gerelateerde toeslag(en) meer dan 5% hoger of lager is dan de pensioengrondslag in het voorgaande kalenderjaar, wordt verondersteld dat voor de toekomstige deelnemersjaren de pensioengrondslag gelijk is aan het gemiddelde van de grondslagen van de laatste vijf kalenderjaren, of indien een kortere periode dan vijf kalenderjaren van toepassing is het gemiddelde van de grondslagen over die kortere periode. Het pensioensalaris wordt gedurende de periode van premievrijstelling jaarlijks per 1 januari verhoogd, voor het eerst per 1 januari 2027, met het percentage waarmee volgens de CAO in het voorgaande kalenderjaar de CAO-salarissen zijn verhoogd, maar niet meer dan de prijsindex.
- 5 De premievrijstelling bij arbeidsongeschiktheid is gerelateerd aan de graad van arbeidsongeschiktheid zoals genoemd in de WIA. De mate waarin premievrijstelling van verwerving van persoonlijk pensioenvermogen plaatsvindt wordt vastgesteld volgens onderstaande tabel:

Graad van arbeidsongeschiktheid	Mate van premievrijstelling bij arbeidsongeschiktheid van verwerving van persoonlijk pensioenvermogen
0 tot 35%	0%
35 tot 45%	40%
45 tot 55%	50%
55 tot 65%	60%
65 tot 80%	72,5%
80 tot 100%	100%

Voor de deelnemer die al arbeidsongeschikt was bij aanvang van het deelnemerschap wordt de mate van premievrijstelling bepaald door eerst de mate van premievrijstelling volgens bovengenoemde tabel vast te stellen en deze vervolgens te verminderen met de mate van premievrijstelling vastgesteld volgens diezelfde tabel op basis van zijn arbeidsongeschiktheid bij aanvang van het deelnemerschap.

De premievrijstelling bij arbeidsongeschiktheid vindt voorts plaats op basis van de arbeidstijd zoals die tussen de aangesloten onderneming en deelnemer was overeengekomen onmiddellijk voorafgaand aan de ziekte als bedoeld in lid 2.

De financiering van de premievrijstelling bij arbeidsongeschiktheid komt volledig voor rekening van het fonds.

- 6 Zolang de arbeidsovereenkomst van de deelnemer met de aangesloten onderneming bestaat, zijn op het deel van de verwerving van het persoonlijk pensioenvermogen waarop premievrijstelling bij arbeidsongeschiktheid niet van toepassing is, de bepalingen met betrekking tot de deeltijdwerker van toepassing en geldt dit lid voor wijzigingen in de mate van arbeidsongeschiktheid. Indien en zodra de mate van arbeidsongeschiktheid wijzigt tijdens deze periode, wijzigt de mate van premievrijstelling van de verzekeringen dienovereenkomstig.
- 7 Zodra de arbeidsovereenkomst van de deelnemer met de aangesloten onderneming wordt beëindigd, geldt voor het deel waarop geen premievrijstelling zoals bedoeld in dit artikel van toepassing is, het bepaalde in [artikel 25](#). Indien en zodra de mate van arbeidsongeschiktheid wordt verlaagd tijdens deze periode, wijzigt de mate van premievrijstelling dienovereenkomstig. Indien en zodra de mate van arbeidsongeschiktheid toeneemt, blijft de mate van premievrijstelling ongewijzigd. Als het recht op een uitkering ingevolge de WIA herleeft binnen vier weken nadat de uitkering is ingetrokken, dan herleven de rechten op grond van dit artikel per dezelfde datum als het recht op een WIA-uitkering.
- 8 Voor zover en zolang de deelnemer zijn resterende verdien capaciteit bij de aangesloten onderneming benut, wordt voor dat deel de pensioengrondslag vastgesteld op basis van het pensioensalaris waarop de deelnemer terzake van die resterende verdien capaciteit recht

heeft, met dien verstande dat de verwerving van persoonlijk pensioenvermogen niet kan uitgaan boven 100% van de verwerving waarop de deelnemer recht zou hebben als hij niet arbeidsongeschikt zou zijn geweest, uitgaande van het pensioensalaris dat voor hem was vastgesteld per 1 januari direct voorafgaande aan de aanvangsdatum van de ziekte waaruit de arbeidsongeschiktheid is ontstaan.

- 9 Indien de in dit pensioenreglement vastgelegde pensioenregeling wordt gewijzigd voor deelnemers aan die pensioenregeling, verkrijgt degene die recht heeft op premievrijstelling op grond van dit artikel, recht op premievrijstelling zoals genoemd in het gewijzigde pensioenreglement.

Artikel 19 FISCAL GRENZEN PENSIOENEN

- 1 Het vaststellen van de premie en de hoogte van de pensioenuitkeringen ingevolge deze pensioenregeling gaan niet uit boven de grenzen voor dat betreffende pensioen zoals deze gelden voor een pensioenregeling in de zin van de Wet op de loonbelasting 1964.
- 2 Het fonds heeft het recht om de in dit reglement opgenomen pensioenregeling vóór het van kracht worden daarvan of voor het van kracht worden van een wijziging daarin ter beoordeling van de fiscale toelaatbaarheid voor te leggen aan de bevoegde inspecteur en daarop desgewenst een voor bezwaar vatbare beschikking te vragen (artikel 19c, lid 1 van de Wet op de loonbelasting 1964).
- 3 Het fonds heeft het recht zich neer te leggen bij deze beschikking en het reglement en daarmee de daarin opgenomen pensioenregeling – indien noodzakelijk met terugwerkende kracht – te wijzigen om daarmee het reglement en de daarin opgenomen pensioenregeling alsnog binnen de bepalingen en begrenzingen in de Wet op de loonbelasting 1964 ten aanzien van een zuivere pensioenregeling te brengen. Aanspraakgerechtigden en pensioengerechtigden zijn aan de wijziging als bedoeld in de vorige volzin gebonden.

Artikel 20 VERVROEGING VAN DE STANDAARD PENSIOENDATUM

- 1 De (gewezen) deelnemer kan ervoor kiezen om het ouderdomspensioen op een eerder tijdstip dan de standaard pensioendatum te laten ingaan. Het pensioen kan echter niet eerder ingaan dan op de eerste dag van de maand waarin de (gewezen) deelnemer de leeftijd bereikt die tien jaar vóór de, in het kalenderjaar van ingang van het (vervroegde) ouderdomspensioen bekend zijnde, AOW-gerechtigde leeftijd ligt.
- 2 Na de ingang wordt het vervroegde ouderdomspensioen jaarlijks per de peildatum aangepast zoals genoemd in [artikel 16](#).

- 3 Indien de (gewezen) deelnemer de ingangsdatum van het ouderdomspensioen wil vervroegen dient hij dit minimaal zes maanden voor de gewenste pensioendatum schriftelijk kenbaar te maken aan het fonds.
De definitieve keuze voor vervroeging van de ingangsdatum van het ouderdomspensioen dient uiterlijk drie maanden voor de gewenste pensioendatum te worden gemaakt en is daarna onherroepelijk.
- 4 De (gewezen) deelnemer kan tot uiterlijk drie maanden voor de gewenste pensioendatum zijn keuze maximaal één keer herzien, zonder dat hiervoor kosten in rekening worden gebracht. Voor verzoeken die dit aantal te boven gaan, worden kosten bij de (gewezen) deelnemer in rekening gebracht.

Artikel 21 UITSTEL VAN DE STANDAARD PENSIOENDATUM

- 1 De deelnemer kan ervoor kiezen het ouderdomspensioen op een later tijdstip dan de standaard pensioendatum te laten ingaan. Uitstel van de pensioendatum is evenwel alleen mogelijk met instemming van de aangesloten onderneming.
- 2 Uitstel van de pensioendatum is uitsluitend mogelijk tot uiterlijk de eerste van de maand waarin de deelnemer de leeftijd die vijf jaar hoger is dan de AOW-gerechtigde leeftijd bereikt.
- 3 Na ingang wordt het uitgestelde ouderdomspensioen jaarlijks per de peildatum aangepast zoals genoemd in [artikel 16](#).
- 4 Indien de deelnemer de ingangsdatum van het ouderdomspensioen wil uitstellen dient hij dit minimaal zes maanden voor de standaard pensioendatum schriftelijk kenbaar te maken aan het fonds. De definitieve keuze voor uitstel van de ingangsdatum van het ouderdomspensioen dient uiterlijk drie maanden voor de standaard pensioendatum te worden gemaakt en is daarna onherroepelijk.
- 5 De deelnemer kan tot uiterlijk drie maanden voor de gewenste pensioendatum zijn keuze maximaal één keer herzien, zonder dat hiervoor kosten in rekening worden gebracht. Voor verzoeken die dit aantal te boven gaan, worden kosten bij de deelnemer in rekening gebracht.

Artikel 22 DEELTIJDPENSIOEN

- 1 De (gewezen) deelnemer heeft de mogelijkheid het ouderdomspensioen gedeeltelijk vóór en/of na de standaard pensioendatum te laten ingaan. Aldus ontstaat een deeltijdpensioen.
- 2 Het deeltijdpensioen dient minimaal 20%, of dit percentage vermeerderd met een veelvoud van 10%-punt, te bedragen van het ouderdomspensioen waarop de (gewezen) deelnemer en/of gepensioneerde aanspraak en recht heeft op grond van deze regeling. Hierna wordt het aldus gekozen percentage aangeduid met deeltijdpensioenpercentage.
Zodra het nog niet ingegane deel van het ouderdomspensioen minder bedraagt dan 20% van het ouderdomspensioen waarop de (gewezen) deelnemer en/of gepensioneerde aanspraak en recht heeft op grond van deze regeling, gaat dat deel van het ouderdomspensioen in.
- 3 Deeltijdpensionering vóór de standaard pensioendatum is mogelijk vanaf de eerste dag van de maand waarin de (gewezen) deelnemer de leeftijd bereikt die tien jaar vóór de, in het kalenderjaar van ingang van het deeltijdpensioen bekend zijnde, AOW-gerechtigde leeftijd ligt.
- 4 Deeltijdpensionering na de standaard pensioendatum is alleen mogelijk voor zover er na deeltijdpensionering sprake blijft van een pensioenregeling in de zin van de Wet op de loonbelasting 1964. Zodra hiervan geen sprake meer is, gaat het nog niet-ingegane deel van het ouderdomspensioen onmiddellijk in.
- 5 Een keuze voor deeltijdpensionering is alleen mogelijk als de hoogte van het ouderdomspensioen bij volledige pensionering, berekend naar het moment van de standaard pensioendatum, ten minste het afkoopbedrag bedraagt zoals genoemd in [artikel 1](#) en voor zover de hoogte van het ingegane deel van het ouderdomspensioen ten minste het afkoopbedrag bedraagt zoals genoemd in [artikel 1](#). Bij deeltijdpensionering wordt rekening gehouden met de door het bestuur vastgestelde rekenregels. Deze rekenregels en de geldigheidsduur daarvan zijn opgenomen in [bijlage 4](#).
- 6 Indien gekozen wordt voor deeltijdpensioen is de keuzemogelijkheid als genoemd in [artikel 24](#) (variabilisering) niet van toepassing.
- 7 Indien de (gewezen) deelnemer gebruik wil maken van deeltijdpensioen, dient hij dit ten minste zes maanden vóór de gewenste pensioendatum of de eerdere standaard pensioendatum schriftelijk kenbaar te maken aan het fonds. De keuze voor gebruikmaking van deeltijdpensioen of een wijziging in het deeltijdpensioenpercentage kan eenmaal per kalenderjaar naar boven worden bijgesteld. Een eenmaal gemaakte keuze kan niet naar beneden worden bijgesteld.

De definitieve keuze voor gebruikmaking van deeltijdpensioen dient uiterlijk drie maanden voor de gewenste pensioendatum of de eerdere standaard pensioendatum te worden gemaakt.

- 8 De (gewezen) deelnemer kan bij gebruikmaking van deeltijdpensioen c.q. een wijziging in het deeltijdpensioenpercentage tot uiterlijk drie maanden voor de gewenste pensioendatum zijn keuze maximaal één keer herzien zonder dat hiervoor kosten in rekening worden gebracht. Voor verzoeken die dit aantal te boven gaan, worden kosten bij de (gewezen) deelnemer in rekening gebracht die minimaal kostendekkend zijn voor de extra uit te voeren werkzaamheden.

Artikel 23 UITRUIL PARTNERPENSIOEN BIJ OVERLIJDEN NA PENSIOENDATUM

- 1 De (gewezen) deelnemer heeft op de pensioendatum, na schriftelijke toestemming van zijn partner, eenmalig de mogelijkheid om het deel van zijn persoonlijk pensioenvermogen, dat is bestemd voor partnerpensioen bij overlijden van de (gewezen) deelnemer op of na de pensioendatum geheel of gedeeltelijk om te zetten in een hoger ouderdomspensioen voor zichzelf. Dit wordt aangeduid als uitruil van het partnerpensioen bij overlijden op of na de pensioendatum.
- 2 Ten aanzien van deze uitruil gelden de volgende bepalingen:
 - a. indien de keuze van de (gewezen) deelnemer er toe leidt dat het partnerpensioen wordt verminderd en de (gewezen) deelnemer heeft een partner, dan dient een schriftelijk bewijs overgelegd te worden waaruit blijkt dat de (gewezen) deelnemer en diens partner instemmen met de vermindering van het partnerpensioen. Een verlies aan partnerpensioen dat door herschikking is ontstaan, kan nadien niet worden gecompenseerd;
 - b. voor de (gewezen) deelnemer, die zes maanden vóór de pensioendatum geen partner bij het fonds heeft aangemeld, wordt de omzetting van het partnerpensioen in extra ouderdomspensioen automatisch toegepast;
 - c. een reeds bestaande aanspraak op een deel van het persoonlijk pensioenvermogen dat is bestemd voor bijzonder partnerpensioen, als genoemd in [artikel 28 lid 1](#), blijft bij deze uitruil buiten beschouwing.
- 3 De uitruil geschiedt op basis van door het bestuur vastgestelde rekenregels. De rekenregels en geldigheidsduur daarvan zijn opgenomen in [bijlage 4](#).
- 4 Indien de (gewezen) deelnemer gebruik wil maken van uitruil, dient hij dit minimaal zes maanden voor de gewenste pensioendatum schriftelijk kenbaar te maken aan het fonds. De definitieve keuze voor uitruil dient uiterlijk drie maanden voor de gewenste pensioendatum te worden gemaakt en is daarna onherroepelijk.

- 5 De (gewezen) deelnemer kan tot uiterlijk drie maanden voor de gewenste pensioendatum zijn keuze maximaal één keer herzien, zonder dat hiervoor kosten in rekening worden gebracht. Voor verzoeken die dit aantal te boven gaan, worden kosten bij de (gewezen) deelnemer in rekening gebracht.

Artikel 24 VARIABILISERING

- 1 De (gewezen) deelnemer kan op diens verzoek op de pensioendatum het op dat moment tot uitkering komende ouderdomspensioen variabiliseren, zodanig dat het ouderdomspensioen gedurende een periode van vijf of tien jaar hoger is dan de oorspronkelijke uitkering en dat na afloop van die periode lager is dan de oorspronkelijke uitkering. De verhouding tussen de hogere en de lagere pensioenuitkering bedraagt ten hoogste 100:75.
- 2 Indien de (gewezen) deelnemer kiest voor een variabilisering in de hoogte van het ouderdomspensioen zal de aanwending van het persoonlijk pensioenvermogen na de actuariële herrekening gelijk zijn aan de aanwending voor de herrekening. De herrekening geschiedt op basis van door het bestuur vastgestelde rekenregels. De rekenregels en de geldigheidsduur daarvan zijn opgenomen in [bijlage 4](#).
- 3 Een keuze voor variabilisering is alleen mogelijk als de hoogte van het ouderdomspensioen, berekend naar het moment van de pensioendatum, ten minste het afkoopbedrag bedraagt zoals genoemd in [artikel 1](#).
- 4 Indien gekozen wordt voor variabilisering in de hoogte van het ouderdomspensioen als genoemd in lid 1 is de keuzemogelijkheid als genoemd in de [artikel 22](#) (deeltijdpensioen) niet van toepassing.
- 5 De variabilisering in de hoogte van het ouderdomspensioen als bedoeld in lid 1 heeft geen gevolgen voor het meeverzekerde partnerpensioen en het wezenpensioen zoals verkregen op basis van [artikel 36, lid E](#).
- 6 Indien de (gewezen) deelnemer kiest voor variabilisering, dient hij dit minimaal zes maanden voor de gewenste pensioendatum schriftelijk kenbaar te maken aan het fonds. De definitieve keuze voor herschikking dient uiterlijk drie maanden voor de gewenste pensioendatum te worden gemaakt en is daarna onherroepelijk.
- 7 De (gewezen) deelnemer kan tot uiterlijk drie maanden voor de gewenste pensioendatum zijn keuze maximaal één keer herzien, zonder dat hiervoor kosten in rekening worden gebracht. Voor verzoeken die dit aantal te boven gaan, worden kosten bij de (gewezen) deelnemer in rekening gebracht.

Artikel 25 BEËINDIGING VAN HET DEELNEMERSCHAP

- 1 Bij beëindiging van het deelnemerschap anders dan door overlijden of het bereiken van de pensioendatum behoudt de gewezen deelnemer aanspraak op het tot dat moment verworven persoonlijk pensioenvermogen. Er worden geen premies meer toegevoegd aan het persoonlijk pensioenvermogen, tenzij sprake is van premievrijstelling bij arbeidsongeschiktheid zoals bepaald in [artikel 18](#). De in [artikel 5](#) genoemde risicodekkingen vervallen, tenzij deze dekkingen worden voortgezet op grond van dit artikel of ingevolge [artikel 17](#).
- 2 Het fonds blijft het persoonlijk pensioenvermogen collectief beleggen. Het fonds zal de gewezen deelnemer jaarlijks informeren over de ontwikkeling van het verworven persoonlijk pensioenvermogen zoals bepaald in [artikel 3](#).
- 3 Bij beëindiging van het deelnemerschap wordt de in [artikel 12](#) genoemde risicodekking van het partnerpensioen, de in [artikel 13](#) genoemde risicodekking van het tijdelijk partnerpensioen en de in [artikel 14](#) genoemde risicodekking van het wezenpensioen bij overlijden vóór de pensioendatum door het fonds voortgezet als de gewezen deelnemer:
 - direct na beëindiging van het deelnemerschap recht heeft op een uitkering op grond van de Werkloosheidswet; of
 - direct na beëindiging van het deelnemerschap of na beëindiging van de hiervoor bedoelde uitkering op grond van de Werkloosheidswet, recht heeft op een uitkering op grond van de Ziektewet; of
 - na de hiervoor bedoelde uitkering op grond van de Ziektewet, (wederom) recht heeft op een uitkering op grond van de Werkloosheidswet.

Als de gewezen deelnemer geen recht heeft op voorgaande uitkeringen, dan wordt de risicodekking van het partner- en wezenpensioen bij overlijden voor de pensioendatum door het fonds gedurende zes maanden voortgezet, als de gewezen deelnemer geen direct aansluitend dienstverband heeft. Indien de gewezen deelnemer gedurende deze periode vervolgens een dienstverband krijgt of het ouderdompensioen ingaat, dan stopt de risicodekking van het partner- en wezenpensioen.

Voor de voortzetting van deze risicodekking betaalt de gewezen deelnemer geen premie.

- 4 Als de gewezen deelnemer na de periode genoemd in lid 3 nog geen dienstverband heeft en er geen sprake is van ingang van het ouderdompensioen, dan kan de gewezen deelnemer ervoor kiezen om de risicodekking van partner- en wezenpensioen bij overlijden vóór de pensioendatum vrijwillig voort te zetten. De premies voor deze voortzetting van de dekking betaalt de gewezen deelnemer zelf en worden onttrokken aan het persoonlijk pensioenvermogen, dat daardoor lager wordt. Het fonds zal bij aanvang en vervolgens jaarlijks vragen of de gewezen deelnemer de risicodekking van het partner- en wezenpensioen bij overlijden vóór de pensioendatum (nog) vrijwillig wil voortzetten.

Indien de gewezen deelnemer zijn keuze niet binnen vier weken aan het fonds doorgeeft,

dan gaat het fonds ervan uit dat de gewezen deelnemer de risicodekking weer voor een jaar wenst voort te zetten, tenzij de risicodekking door de gewezen deelnemer wordt beëindigd. De gewezen deelnemer kan ervoor kiezen de risicodekking tot maximaal de AOW-datum voort te zetten. De gewezen deelnemer kan de risicodekking altijd eerder beëindigen door het fonds hierover vier weken van tevoren schriftelijk te berichten.

Door de onttrekking van premies aan het persoonlijk pensioenvermogen mag de ouderdomspensioenuitkering die de deelnemer op de pensioendatum verkrijgt niet minder bedragen dan het afkoopbedrag bedraagt zoals genoemd in [artikel 1](#).

De vrijwillige voortzetting van het partner- en wezenpensioen bij overlijden vóór de pensioendatum stopt:

- zodra de ouderdomspensioenuitkering die de gewezen deelnemer op de pensioendatum verkrijgt naar verwachting minder bedraagt dan het afkoopbedrag bedraagt zoals genoemd in [artikel 1](#); of
 - op de datum waarop de gewezen deelnemer een dienstverband elders is aangegaan; of
 - op de pensioendatum; of
 - op de eerdere datum dat de gewezen deelnemer de dekking vrijwillig heeft beëindigd.
- Een eenmaal stopgezette vrijwillige voortzetting kan niet meer worden hervat op een later moment.

- 5 De hoogte van de risicodekking van het partner- en wezenpensioen bij overlijden van de gewezen deelnemer vóór de pensioendatum is in de situatie genoemd bij lid 3 en lid 4 gelijk aan de risicodekking zoals deze van toepassing was direct voorafgaande aan de beëindiging van de deelname. Dit pensioen wordt na ingang jaarlijks per de peildatum aangepast overeenkomstig het bepaalde in [artikel 16](#). Als de deelname is beëindigd en de risicodekking van partner- en wezenpensioen niet wordt voortzet overeenkomstig lid 3 of lid 4, dan ontvangt de partner van de gewezen deelnemer geen partnerpensioen en de kinderen geen wezenpensioen.
- 6 Het fonds verstrekt de gewezen deelnemer bij beëindiging van de deelname een opgave bevattende de hoogte van het tot dan toe verworven persoonlijk pensioenvermogen. Daarnaast wordt informatie verstrekt die voor de deelnemer specifiek in het kader van de beëindiging relevant is en over de omstandigheden die betrekking hebben op het functioneren van het fonds.
- 7 Ten minste eens in de vijf jaar ontvangt de gewezen deelnemer de in lid 3 eerste volzin bedoelde opgave en informatie.
- 8 In afwijking van het bepaalde in dit artikel vervalt de aanspraak op het verworven persoonlijk pensioenvermogen van een gewezen deelnemer, indien (op basis van het tot het tijdstip van beëindiging verworven persoonlijk pensioenvermogen) de (verwachte) uitkering van ouderdomspensioen op jaarbasis op de standaard pensioendatum niet meer zal

bedragen dan € 2,- per jaar. De voorgaande zin is niet van toepassing indien de gewezen deelnemer verhuist naar een andere lidstaat in de zin van artikel 1 van de Pensioenwet en hij het fonds daarover bij beëindiging van de deelneming heeft geïnformeerd.

Artikel 26 WAARDEOVERDRACHT EN AFKOOP

- 1 De gewezen deelnemer heeft het recht de waarde van de in [artikel 25](#) bedoelde premievrije aanspraak op het verworven persoonlijk pensioenvermogen alsmede eventuele aanspraken op partnerpensioen en wezenpensioen zoals omschreven in [artikel 36](#) te doen overdragen naar de instelling waar de onderneming waaraan hij verbonden is de toezegging omtrent pensioen ter uitvoering heeft ondergebracht. Deze uitgaande waardeoverdracht is uitsluitend mogelijk als wordt voldaan aan de voorwaarden gesteld bij en krachtens de Pensioenwet.
- 2 Een waarde die het fonds ontvangt op grond van een inkomende waardeoverdracht in de zin van artikel 1 van de Pensioenwet, wordt aangewend ter verwerving van extra persoonlijk pensioenvermogen ten behoeve van ouderdomspensioen en partnerpensioen bij overlijden op of na de pensioendatum, in een verhouding 100:70.
- 3 Het fonds heeft met inachtneming van het bepaalde bij en krachtens artikel 70a en 220b van de Pensioenwet het recht de waarde van het persoonlijk pensioenvermogen van een gewezen deelnemer over te dragen aan de pensioenuitvoerder van de nieuwe werkgever van de gewezen deelnemer, indien (op basis van het tot het tijdstip van beëindiging verworven persoonlijk pensioenvermogen) de aanspraak op ouderdomspensioen op jaarbasis niet uitgaat boven het afkoopbedrag zoals genoemd in [artikel 1](#). Het bestuur kan hiervoor beleid vaststellen.
- 4 Als de hoogte van de ouderdomspensioenuitkering niet uitgaat boven het afkoopbedrag zoals genoemd in [artikel 1](#), dan heeft het fonds onder de in artikel 66 tot en met 68 van de Pensioenwet genoemde voorwaarden het recht het persoonlijk pensioenvermogen af te kopen. Het fonds keert het persoonlijk pensioenvermogen uit op de dag van de afkoop.
- 5 Een afkoopwaarde als bedoeld in lid 3 wordt vastgesteld op basis van door het bestuur vastgestelde afkoopvoeten. De afkoopvoet bedraagt de actuele waarde van het persoonlijk pensioenvermogen op het moment van afkoop..

Artikel 27 PENSIOENVEREVENING

- 1 Ingeval van scheiding, heeft de ex-partner van een (gewezen) deelnemer of gepensioneerde recht op uitbetaling van een deel van het aan de (gewezen) deelnemer of gepensioneerde

toekomstige ouderdomspensioen. Dit deel is gelijk aan 50% van het persoonlijk pensioenvermogen dat bestemd is voor ouderdomspensioen, dat zou gelden indien:

- a. de (gewezen) deelnemer of gepensioneerde uitsluitend zou hebben deelgenomen aan de pensioenregeling gedurende de deelnemersjaren, met inbegrip van de periode dat de verwerving van het persoonlijk pensioenvermogen wordt voortgezet in verband met (gedeeltelijke) arbeidsongeschiktheid, gelegen tussen de datum van huwelijk respectievelijk aanvang van het geregistreerd partnerschap en het tijdstip van scheiding;
 - b. op het tijdstip van scheiding het deelnemerschap zou zijn geëindigd anders dan door pensionering of overlijden.
- 2 Het bepaalde in lid 1 is niet van toepassing als het geregistreerd partnerschap eindigt door overlijden, vermissing of door omzetting in een huwelijk.
 - 3 Indien het tijdstip van beëindiging van het deelnemerschap ligt vóór het tijdstip van de scheiding, heeft de ex-partner recht op uitbetaling van 50% van het persoonlijk pensioenvermogen dat bestemd is voor ouderdomspensioen, dat zou gelden indien de tot verevening verplichte (gewezen) deelnemer of gepensioneerde uitsluitend zou hebben deelgenomen gedurende de deelnemersjaren gelegen tussen de datum van huwelijk respectievelijk het aangaan van het geregistreerd partnerschap en het tijdstip van beëindiging van het deelnemerschap.
 - 4 In afwijking van het onder lid 1 en lid 3 bepaalde wordt bij de verevening rekening gehouden met een ander percentage en/of een andere periode indien de (gewezen) deelnemer of gepensioneerde en de ex-partner dit bij schriftelijke overeenkomst in verband met de scheiding zijn overeengekomen. Ten bewijze hiervan dient een gewaarmerkt afschrift of uittreksel van de overeenkomst aan het fonds te worden overgelegd.
- Het fonds blijft ook het verevende persoonlijk pensioenvermogen collectief beleggen. Het fonds zal de ex-partner eens in de vijf jaar informeren over de ontwikkeling van het verworven persoonlijk pensioenvermogen zoals bepaald in [artikel 3](#).
- 5 De uitbetaling aan de ex-partner geschiedt onder de in dit reglement vastgelegde voorwaarden. De uitbetaling gaat in op het tijdstip waarop volgens de Wet verevening pensioenrechten bij scheiding recht op uitbetaling bestaat.
 - 6 Het recht op uitbetaling van de ex-partner sluit, zolang dit recht bestaat, uitbetaling van de ter zake van die uitbetaling vastgestelde bedragen aan de (gewezen) deelnemer of gepensioneerde uit.
 - 7 Met inachtneming van het in de Wet verevening pensioenrechten bij scheiding ter zake bepaalde kan het in de voorafgaande leden van dit artikel bedoelde deel van het ouderdomspensioen en het toegekende bijzonder partnerpensioen worden omgezet in een

(eigen) aanspraak op ouderdomspensioen voor de ex-partner, mits dit bij huwelijkse voorwaarden respectievelijk voorwaarden van een geregistreerd partnerschap of bij geschrift gesloten overeenkomst met het oog op de scheiding is overeengekomen. De overeenkomst is slechts geldig indien aan de overeenkomst een verklaring van het fonds is gehecht dat het instemt met de conversie. Alvorens instemming te verlenen kan het fonds een medische keuring verlangen. Het fonds kan deze instemming onder meer weigeren, als er een groot risico voor het fonds ontstaat of wanneer de conversie is aangegaan vóór het sluiten van het huwelijk of het geregistreerd partnerschap.

- 8 Bij de toepassing van dit artikel zullen de bepalingen van de Wet verevening pensioenrechten bij scheiding in acht worden genomen.
- 9 Het recht op verevening kan alleen dan rechtstreeks jegens het fonds worden uitgeoefend, indien de scheiding binnen twee jaar na het tijdstip van de scheiding op de in de Wet verevening pensioenrechten bij scheiding voorgeschreven wijze aan het fonds is gemeld.
- 10 Het fonds is bevoegd de kosten van een verevening aan de (gewezen) deelnemer of gepensioneerde en de ex-partner ieder voor de helft in rekening te brengen dan wel in mindering te brengen op de aan hen uit te betalen bedragen.
- 11 Een pensioen wordt niet verevend, indien op het tijdstip van scheiding in de zin van de Wet verevening pensioenrechten bij scheiding, het deel van het pensioen waarop recht op uitbetaling ontstaat, het in artikel 66 eerste lid van de Pensioenwet genoemde bedrag niet te boven gaat.

Artikel 28 BIJZONDER PARTNERPENSIOEN

- 1 De ex-partner van een (gewezen) deelnemer krijgt op de scheidingsdatum, indien deze ligt vóór de pensioendatum, aanspraak op een bijzonder partnerpensioen. Daartoe wordt de hoogte van het op het tijdstip van scheiding verworven persoonlijk pensioenvermogen, dat bestemd is voor partnerpensioen bij overlijden op of na de pensioendatum, berekend uitgaande van een ouderdomspensioen met 70% partnerpensioen op de pensioendatum, met inachtneming van de overige bepalingen in het pensioenreglement. Het aldus berekende persoonlijk pensioenvermogen voor bijzonder partnerpensioen wordt apart geregistreerd.

Bij overlijden van een ex-partner vóór de pensioendatum van de (gewezen) deelnemer met een aanspraak op een deel van het persoonlijk pensioenvermogen dat is bestemd voor bijzonder partnerpensioen, wordt het persoonlijk pensioenvermogen dat is bestemd voor bijzonder partnerpensioen toegevoegd aan het persoonlijk pensioenvermogen van de (gewezen) deelnemer.

- 2 De ex-partner van een gepensioneerde krijgt op de scheidingsdatum, indien deze ligt na de pensioendatum, aanspraak op een bijzonder partnerpensioen ter grootte van het partnerpensioen, zoals dat ingevolge [artikel 11](#) en [artikel 23](#) is vastgesteld, uitgezonderd het bijzonder partnerpensioen, waarop een ex-partner van een (gewezen) deelnemer als bedoeld in lid 1 van dit artikel aanspraak maakt.

Bij overlijden van een ex-partner van een gepensioneerde met een aanspraak op een deel van het persoonlijk pensioenvermogen dat is bestemd voor bijzonder partnerpensioen, vervalt deze aanspraak aan het fonds.
- 3 Het bijzonder partnerpensioen gaat in op de dag waarop de (gewezen) deelnemer of gepensioneerde overlijdt.
- 4 De hoogte van de bijzonder partnerpensioenuitkeringen is variabel. De uitkering wordt voor het eerst vastgesteld voor de periode tot aan de eerstvolgende peildatum. Daarna wordt dit bijzonder partnerpensioen jaarlijks vanaf de opvolgende peildatum opnieuw vastgesteld. Hetgeen over de jaarlijkse aanpassing in [artikel 16](#) is bepaald is van overeenkomstige toepassing op het bijzonder partnerpensioen. Het bijzonder partnerpensioen wordt uitgekeerd tot en met de maand waarin de ex-partner overlijdt.
- 5 Het bepaalde in lid 1 en 2 is niet van toepassing als:
 - a. het geregistreerd partnerschap eindigt door overlijden, vermissing of door omzetting in een huwelijk;
 - b. de gezamenlijke huishouding eindigt door overlijden of het aangaan van een huwelijk of geregistreerd partnerschap met dezelfde partner als waarmee de gezamenlijke huishouding werd gevoerd;
 - c. de (gewezen) deelnemer of gepensioneerde en de partner dit bij huwelijkse voorwaarden, voorwaarden van geregistreerd partnerschap of in de notariële akte in verband met de gezamenlijke huishouding of een geschrift gesloten overeenkomst met het oog op de scheiding, beëindiging van het geregistreerd partnerschap dan wel beëindiging van de gezamenlijke huishouding, anders overeenkomen. De overeenkomst is slechts geldig indien aan de overeenkomst een verklaring van het fonds is gehecht dat zij bereid is een uit de afwijking voortvloeiend risico te dekken.
- 6 De ex-partner heeft het recht een aanspraak op een deel van het persoonlijk pensioenvermogen dat is bestemd voor bijzonder partnerpensioen te vervreemden aan een andere (ex-)partner van de overleden (gewezen) deelnemer of gepensioneerde, mits:
 - a. het fonds bereid is een eventueel uit die overdracht voortvloeiende wijziging van het risico te dekken;
 - b. de vervreemding onherroepelijk is; en
 - c. dit wordt overeengekomen bij notarieel verleden akte.
- 7 De ex-partner ontvangt een opgave van de aanspraak op een deel van het persoonlijk pensioenvermogen dat is bestemd voor bijzonder partnerpensioen.

- 8 Voor de toepassing van dit artikel wordt onder het tijdstip van scheiding verstaan:
 - a. de datum waarop het einde van het huwelijk dan wel op de datum waarop de beëindiging van het geregistreerd partnerschap wordt ingeschreven in de registers van de Burgerlijke Stand;
 - b. in het geval het een gezamenlijke huishouding als bedoeld in [artikel 1](#) betreft: de datum waarop niet meer aan de voorwaarden van een gezamenlijke huishouding wordt voldaan.
- 9 Vanaf 1 januari 2026 geldt overgangsrecht ten aanzien van de vóór deze datum opgebouwde aanspraken op bijzonder partnerpensioen zoals omschreven in [artikel 36](#).

Artikel 29 FINANCIERING

- 1 De financiering van de reglementair te verwerven pensioenen, met uitzondering van de aanspraken op arbeidsongeschiktheidspensioen, geschiedt door middel van een vaste bruto jaarpremie ter grootte van 28% van de som van de pensioensalarissen als bedoeld in [artikel 7](#) en bestaat uit onderstaande door het fonds jaarlijks vast te stellen componenten:
 - a. De netto premie ter grootte van maximaal 30% de som van de pensioengrondslagen als bedoeld in [artikel 9](#), gecorrigeerd met de deeltijdfactor per deelnemer, voor de verwerving van een persoonlijk pensioenvermogen ten behoeve van een ouderdomspensioen en een partnerpensioen bij overlijden op of na de pensioendatum, waarbij ook per deelnemer de hoogte van de netto premie te allen tijde voldoet aan de fiscale wet- en regelgeving;
 - b. de kosten van de risicopremies voor het te verzekeren (tijdelijk) partner- en wezenpensioen, alsmede voor de dekking van premievrijstelling bij arbeidsongeschiktheid bij ziekte en arbeidsongeschiktheid;
 - c. Een opslag ter dekking van uitvoeringskosten (anders dan kosten voor vermogensbeheer en de kosten voor afdekking van beleggingsrisico's);
 - d. Een opslag ter dekking van incasso- en excassokosten en kosten voor gespreide betaling van de pensioenpremie.

In bijlage 5 is de verdeling van de premie over de hierboven vermelde componenten (zie sub a t/m d) opgenomen.

- 2 De aangesloten onderneming is de in lid 1 genoemde vaste bruto jaarpremie verschuldigd, die als volgt wordt vastgesteld:
 - a. Voor iedere deelnemer wordt een premie berekend op basis van een jaarlijks te bepalen percentage van de premiegrondslag. Dit percentage wordt dusdanig vastgesteld, dat de totaal verschuldigde premie door werkgever en werknemer samen voor het totale deelnemersbestand overeenkomt met 28% van de totale som van de per 1 januari van dat jaar verwachte pensioensalarissen.

- b. Voor een deelnemer die minder dan de volledige arbeidstijd bij de aangesloten onderneming werkzaam is gedurende het betreffende jaar, wordt de bijdrage naar rato van de volgens het Pensioenreglement vastgestelde deeltijdfactor en deelnemerstijd zoals bepaald in [artikel 10 lid 2](#), bepaald.
- 3 Lid 1 en lid 2 hebben geen betrekking op de (financiering van) arbeidsongeschiktheids-pensioenuitkeringen. Deze uitkeringen worden gefinancierd zoals genoemd in de uitvoeringsovereenkomst.
- 4 Iedere deelnemer is een eigen bijdrage verschuldigd ter grootte van 3% van zijn pensioensalaris als bedoeld in [artikel 7](#) gecorrigeerd met de deeltijdfactor. Dit percentage wordt op basis van de arbeidsvoorwaardelijke afspraken tussen de aangesloten onderneming en de werknemers jaarlijks herrekend naar een percentage van de pensioengrondslagsom. De deelnemersbijdrage wordt door de aangesloten onderneming op het salaris ingehouden en is inbegrepen in de in lid 2 genoemde premie.
- 5 Mocht de verschuldigde vaste bruto jaarpremie zoals bedoeld in lid 1 en 2 leiden tot een fiscale bovenmatigheid, zal op basis van de afspraken opgenomen in de Abtn en ter voorkoming van deze fiscale bovenmatigheid, de bruto jaarpremie lager worden vastgesteld door het bestuur.

Artikel 30 VOORBEHOUDEN VAN DE AANGESLOTEN ONDERNEMINGEN

- 1 De aangesloten ondernemingen hebben zich het recht voorbehouden deze pensioenregeling eenzijdig te wijzigen of te beëindigen. De aangesloten ondernemingen kunnen uitsluitend gebruik maken van dit voorbehoud indien zij daarbij een zodanig zwaarwichtig belang hebben dat het belang van de deelnemer dat door de wijziging zou worden geschaad daarvoor naar maatstaven van redelijkheid en billijkheid moet wijken.
- 2 De aangesloten ondernemingen hebben zich het recht voorbehouden de bijdrage aan de pensioenregeling geheel of gedeeltelijk te beëindigen en de pensioenregeling te beperken of te beëindigen in geval van een ingrijpende wijziging van omstandigheden.
- 3 Wanneer de aangesloten ondernemingen het voornemen hebben van het in lid 1 of 2 genoemde recht gebruik te maken delen zij dit onverwijld schriftelijk mee aan het fonds en aan degenen wier persoonlijke pensioenvermogen daardoor wordt getroffen. Het bestuur zal het pensioenreglement vervolgens aanpassen aan de gewijzigde omstandigheden.

Artikel 31 (HER)VERZEKERINGEN

- 1 Het fonds kan ter dekking van de pensioenverplichtingen verzekeringen sluiten bij een verzekeraar of herverzekeringen bij een herverzekeraar, in welk geval het fonds als bevoordeelde zal worden aangewezen. Het bestuur heeft echter het recht de pensioengerechtigde als bevoordeelde aan te wijzen.
- 2 Voor zover het fonds de verplichtingen heeft gedekt door het sluiten van overeenkomsten met een of meerdere (her)verzekeraars gelden ten aanzien van de uitgesloten risico's de polisvoorwaarden van deze maatschappijen.
- 3 Dwingendrechtelijke bepalingen bij of krachtens de Pensioenwet zijn op de (her)verzekeringen van toepassing.

Artikel 32 UITGESLOTEN RISICO'S

- 1 Het recht op (tijdelijk) (bijzonder) partnerpensioen en wezenpensioen vervalst voor die belanghebbende(n), door wiens (wier) opzettelijk toedoen of grove schuld de (gewezen) deelnemer of gepensioneerde overlijdt.
- 2 Er bestaat geen recht op (tijdelijk) partnerpensioen, indien blijkt dat het overlijden van de (gewezen) deelnemer bij het aangaan van dat partnerschap op korte termijn was te verwachten. Bij overlijden van de (gewezen) deelnemer binnen één jaar na aanvang van het partnerschap wordt vermoed dat dit het geval is, behoudens tegenbewijs door de partner, tenzij het overlijden het gevolg is van een ongeval.
- 3 Ingeval van terrorisme in de zin van het Clausuleblad terrorismedekking van de Nederlandse Herverzekeringsmaatschappij voor Terrorismeschaden N.V. kunnen de aanspraken en of uitkeringen uit hoofde van de pensioenregeling(en) van het fonds worden beperkt in een nader bij besluit van het bestuur aan te geven mate en wijze.

Artikel 33 AFKOOP, VERVREEMDING, ZEKERHEIDSTELLING

- 1 Aanspraken ingevolge deze pensioenregeling kunnen niet worden afgekocht, vervreemd of prijsgegeven, dan wel formeel of feitelijk voorwerp van zekerheid worden, anders dan in de gevallen voorzien bij of krachtens de Pensioenwet.

Artikel 34 ONVOORZIENE GEVALLEN

1. In alle in dit pensioenreglement niet voorziene gevallen neemt het bestuur een beslissing passend binnen de grenzen van hoofdstuk IIB Wet op de loonbelasting 1964.

Artikel 35 KLACHTEN- EN GESCHILLENREGLEMENT

1. Voor klachten en geschillen heeft het fonds een klachten- en geschillenreglement opgesteld. Onder klacht wordt verstaan: iedere uiting van ontevredenheid die door een belanghebbende wordt gericht aan het fonds. Onder geschil wordt verstaan:
 - a. een geschil (zijnde een verschil van mening) ontstaan na een gehele of gedeeltelijke afwijzing van een klacht over de uitvoering van het pensioenreglement;
 - b. een klacht over de uitvoering van het pensioenreglement, zonder afhandeling, direct na het verstrijken van de termijn voor de behandeling.
2. Het klachten- en geschillenreglement is gepubliceerd op de website van het fonds.
3. Het fonds is tevens aangesloten bij de externe Geschillen Instantie Pensioenfondsen (GIP) overeenkomstig het bepaalde in artikel 48c Pensioenwet. Indien de (gewezen) deelnemer, andere aanspraakgerechtigde of pensioengerechtigde het niet eens is met een op grond van het pensioenreglement door het fonds genomen standpunt ten aanzien van de klacht, dan kan een geschil ingediend worden bij GIP. GIP behandelt geschillen die gaan over de uitvoering of de toepassing van het pensioenreglement. Tevens kan een geschil betrekking hebben op een klacht die niet binnen tien weken na de ontvangstbevestiging, of niet binnen twaalf weken na het indienen van de klacht, wordt afgehandeld door het fonds.
4. Het geschil kan bij GIP ingediend worden tot één jaar nadat het fonds in de interne klachten- en geschillenprocedure de klacht geheel of gedeeltelijk heeft afgewezen en daarbij op de mogelijkheid heeft gewezen bij GIP een geschil aanhangig te kunnen maken. Meer informatie is te vinden op de website van GIP.

Artikel 36 OVERGANGSBEPALINGEN

A. 'Invaren' opgebouwde pensioenaanspraken en -rechten

De onder voorgaande pensioenreglementen van het fonds vóór 1 januari 2026 opgebouwde waarde van alle aanspraken en rechten op pensioen (inclusief prepensioen) zijn met inachtneming van het bepaalde in artikel 150m van de Pensioenwet 'ingevaren' ofwel omgezet in persoonlijke pensioenvermogens volgens deze solidaire premieregeling en worden vanaf 1 januari 2026 beheerst door dit pensioenreglement (inclusief Bijlagen).

De manier waarop voorstaande heeft plaatsgevonden is beschreven in [bijlage 6](#).

B. Overgangsbepaling opgebouwde aanspraken partner- en wezenpensioen

Deelnemers die reeds vóór 1 januari 2026 aan voorgaande pensioenreglementen van het fonds hebben deelgenomen en voor gewezen deelnemers die voor deze datum op grond van voorgaande pensioenreglementen van het fonds opgebouwde aanspraken op

(bijzonder) partner- en wezenpensioen hebben behouden jegens het fonds, behouden deze aanspraken met inachtneming van het bepaalde in dit artikel.

C. Overgangsbepaling opgebouwd partnerpensioen

Een partner, die ingevolge voorgaande pensioenreglementen van het fonds begunstigde was voor een levenslang partnerpensioen op opbouwbasis, blijft met ingang van 1 januari 2026 en met inachtneming van het bepaalde in het betreffende pensioenreglement aangemerkt blijft als partner en begunstigde voor de tot 1 januari 2026 opgebouwde aanspraak op partnerpensioen, zolang de relatie tussen deze partner en de betreffende deelnemer wordt voortgezet.

D. Overgangsbepaling opgebouwd bijzonder partnerpensioen

Een ex-partner, die ingevolge voorgaande pensioenreglementen van het fonds vóór 1 januari 2026 begunstigde was voor een bijzonder partnerpensioen, blijft met ingang van 1 januari 2026 aangemerkt als ex-partner en begunstigde voor de tot 1 januari 2026 opgebouwde aanspraak op een deel van het persoonlijk pensioenvermogen dat is bestemd voor bijzonder partnerpensioen.

E. Overgangsbepaling opgebouwd wezenpensioen

Voorts geldt voor die situatie dat een kind, dat ingevolge voorgaande pensioenreglementen van het fonds vóór 1 januari 2026 begunstigde was voor een wezenpensioen, met ingang van 1 januari 2026 en met inachtneming van het bepaalde in dat pensioenreglement aangemerkt blijft worden als kind en begunstigde voor de tot 1 januari 2026 opgebouwde aanspraak op wezenpensioen.

Het bepaalde in [artikel 14](#) is niet van toepassing op een wezenpensioen, dat is ingegaan vóór 1 januari 2026. Hiervoor geldt dat het recht op wezenpensioen vervalt per het einde van de maand waarin het kind de leeftijd van 18 jaar bereikt of waarin het kind voordien overlijdt. In afwijking van de vorige volzin wordt de uitkering van het wezenpensioen voortgezet indien en zolang het kind een studie of opleiding volgt die vijf dagdelen of meer per week in beslag neemt of als gevolg van ziekte of gebrek niet in staat is om 55% te verdienen van hetgeen lichamelijk en geestelijk gezonde kinderen, die overigens in gelijke omstandigheden verkeren, kunnen verdienen, doch uiterlijk tot de eerste dag van de maand waarin het kind de leeftijd van 27 jaar bereikt.

F. Overgangsbepaling premievrijstelling bij arbeidsongeschiktheid

De premievrijstelling bij arbeidsongeschiktheid die vóór 1 januari 2026 is ingegaan wordt vanaf 1 januari 2026 voortgezet in de vorm van premievrijstelling bij arbeidsongeschiktheid bij arbeidsongeschiktheid op grond van deze solidaire premierегeling en gebaseerd op de per 1 januari 2026 voor deze deelnemer vastgestelde pensioengrondslag. De pensioengrondslag word jaarlijks verhoogd ingevolge in artikel 18 lid 4.

G. Overgangsbepaling niet opgevraagd pensioen

Het vóór 1 januari 2026 niet opgevraagde pensioen ingevolge voorgaande pensioenreglementen van het fonds wordt op 1 januari 2026 omgezet in een persoonlijk pensioenvermogen in deze solidaire premieregeling.

H. Overgangsbepaling lopende uitkeringen

Een uitkering uit hoofde van een tijdelijk partnerpensioen zoals genoemd in [artikel 13](#) bij overlijden van de deelnemer vóór de pensioendatum, die ingaat op of na 1 januari 2026, mag op het tijdstip van ingang niet meer bedragen het fiscale maximum als genoemd in artikel 18f van de Wet LB. Na ingang zal de uitkering hoger of lager kunnen worden als bedoeld in artikel 16 op de voet van artikel 18d lid 3 van de Wet LB.

Voor een lopende uitkering uit hoofde van een tijdelijk partnerpensioen bij overlijden van de deelnemer vóór de pensioendatum, die reeds vóór 1 januari 2026 is ingegaan, geldt ingevolge artikel 38b lid 4 van de Wet LB het oude fiscale maximum van artikel 18f van de Wet LB. Ook voor deze lopende uitkering geldt, dat na ingang de uitkering hoger of lager kan worden als bedoeld in artikel 16 op de voet van artikel 18d lid 3 van de Wet LB.

Een per 31 december 2013 reeds ingegaan tijdelijk partnerpensioen uit hoofde van artikel 11 van het per 31 december 2013 geldende pensioenreglement van de Stichting Pensioenfonds Koninklijke Cosun dan wel Hoofdstuk I, artikel 8 respectievelijk Hoofdstuk II, artikel 8 van het per 31 december 2013 geldende pensioenreglement van de voormalige Stichting Pensioenfonds Suiker 2007 wordt, in afwijking van [artikel 13 lid 2](#), uiterlijk uitbetaald tot de dag waarop de nabestaande de leeftijd van 65 jaar bereikt.

Een per 31 december 2013 reeds ingegaan arbeidsongeschiktheidspensioen uit hoofde van artikel 14 van het per deze datum geldende pensioenreglement van de Stichting Pensioenfonds Koninklijke Cosun wordt, in afwijking van [artikel 17 lid 4](#), uiterlijk uitbetaald tot de dag waarop de pensioengerechtigde de leeftijd van 65 jaar bereikt.

Een tussen 31 december 2013 en 1 januari 2018 ingegaan tijdelijk partnerpensioen uit hoofde van artikel 11 van het per 31 december 2017 geldende pensioenreglement van de Stichting Pensioenfonds Koninklijke Cosun wordt, in afwijking van [artikel 13 lid 2](#), uitgekeerd tot en met de maand waarin de nabestaande overlijdt, doch uiterlijk tot de vroegste van de volgende data:

- a. tot de AOW-gerechtigde leeftijd van de nabestaande
- b. de dag waarop de nabestaande de leeftijd van 67 jaar bereikt.

Artikel 37 INWERKINGTREDING EN DUUR

Dit pensioenreglement is in werking getreden op 1 januari 2026 en vervangt alle voorgaande pensioenreglementen.

Breda, 19 mei 2026

P.W.M. van Veldhoven
Voorzitter Secretaris

B. den Hartog

Bijlage 1 RISICOHouding

De risicohouding geeft de mate aan waarin deelnemers, gewezen deelnemers of pensioengerechtigden bereid zijn beleggingsrisico's te lopen met oog op de doelstellingen en de mate waarin deze groepen beleggingsrisico's kunnen dragen gegeven de kenmerken van deze groep. Het fonds onderzoekt dit minimaal een keer in de vijf jaar via een onderzoek onder deze groepen. Het fonds stelt de risicohouding vast in overleg met fondsorganen en streeft ernaar hierover zoveel mogelijk duidelijkheid te verkrijgen van de aangesloten onderneming. De risicohouding wordt getoetst middels een risicopreferentie-onderzoek onder de deelnemers, gewezen deelnemers en pensioengerechtigden.

De risicohouding van het fonds wordt uitgedrukt in drie wettelijke maatstaven:

1. Risicomaatstaf (houding t.o.v. risico)
2. Verwachtingsmaatstaf (houding t.o.v. ambitie)
3. Lange termijn risicomaatstaf in de collectieve uitkeringsfase (houding t.o.v. volatiliteit)

Ad 1) Risicomaatstaf:

De maximaal aanvaardbare afwijking van de, naar overlevingskans gewogen, gemiddeld over de uitkeringsjaren reële pensioenuitkeringen in een pessimistisch scenario ten opzichte van de, naar overlevingskans gewogen, gemiddelde reële pensioenuitkeringen in een mediaan scenario, waarbij het in de opbouwfase gaat om een gewogen gemiddelde van alle ouderdomspensioenuitkeringen in de collectieve uitkeringsfase en in de uitkeringsfase om de afwijking van ouderdomspensioenuitkeringen van jaar op jaar.

Ad 2) Verwachtingsmaatstaf:

De minimale verwachting voor de, naar overlevingskans gewogen, gemiddelde over de uitkeringsjaren reële pensioenuitkeringen in een mediaan scenario ten opzichte van de, naar overlevingskansen gewogen, gemiddelde reële pensioenuitkeringen in een mediaan scenario op basis van een hypothetisch geheel risicomijdend beleggingsbeleid.

Ad 3) Lange termijn risicomaatstaf in de uitkeringsfase:

De maximaal aanvaardbare afwijking van de, naar overlevingskans gewogen, gemiddelde verwachte reële pensioenuitkeringen in een pessimistisch scenario ten opzichte van de, naar overlevingskans gewogen, gemiddelde reële pensioenuitkeringen in een mediaan scenario, waarbij het in de teller en de noemer van de maatstaf gaat om een gewogen gemiddelde van alle resterende reële ouderdomspensioenuitkeringen in de collectieve uitkeringsfase.

Per leeftijdscohort gelden de volgende maatstaven ten aanzien van de risicohouding:

Wettelijke grenzen actieve deelnemers									
	≤30	30-35	35-40	40-45	45-50	50-55	55-60	60-65	≥65
Risicomaatstaf (opbouwfase)	72%	71%	67%	64%	61%	58%	50%	45%	35%

Wettelijke grenzen actieve deelnemers									
	≤30	30-35	35-40	40-45	45-50	50-55	55-60	60-65	≥65
Verwachtingsmaatstaf	65%	50%	30%	25%	20%	15%	15%	15%	10%
Lange termijn risicomaatstaf*	nvt	nvt	nvt	nvt	nvt	nvt	nvt	nvt	nvt

Wettelijke grenzen gewezen deelnemers									
	≤30	30-35	35-40	40-45	45-50	50-55	55-60	60-65	≥65
Risicomaatstaf (opbouwfase)	98%	96%	91%	87%	81%	70%	59%	47%	35%
Verwachtingsmaatstaf	60%	50%	30%	25%	20%	20%	15%	15%	10%
Lange termijn risicomaatstaf*	nvt	nvt	nvt	nvt	nvt	nvt	nvt	nvt	nvt

* de lange termijn risicomaatstaf is een maatstaf voor de uitkeringsfase en is derhalve niet van toepassing bij actieve of gewezen deelnemers.

Wettelijke grenzen pensioengerechtigde deelnemers					
	≤70	70-75	75-80	80-85	≥85
Risicomaatstaf (uitkeringsfase)	5%	5%	5%	5%	5%
Verwachtingsmaatstaf	10%	5%	0%	0%	0%
Lange termijn risicomaatstaf	29%	23%	19%	13%	10%

De in de tabel genoemde maatstaven samen vormen de risicohouding van het fonds per leeftijdscohort. De risicohouding is gebaseerd op het in 2023 uitgevoerde risicopreferentie-onderzoek onder de deelnemers, de deelnemerskenmerken en wetenschappelijke inzichten.

Op 14 juni 2024 is de risicohouding vastgelegd. De risicohouding zal uiterlijk in juni 2029 opnieuw worden vastgesteld.

Toedelingsregels

Het totale vermogen wordt collectief belegd. Het collectief behaalde beleggingsresultaat wordt gericht toebedeeld aan de deelnemers op basis van vooraf vastgelegde toedelingsregels.

Bij de toedeling van het collectief beleggingsresultaat wordt onderscheid gemaakt tussen beschermingsrendementen en overrendementen.

1. Het beschermingsrendement betreft de vermogensbijschrijving, die ervoor zorgt dat de toekomstige pensioenuitkeringen en lopende pensioenuitkeringen nominaal stabiel blijven.
2. Het overrendement is gelijk aan het totaal behaalde rendement op een specifieke categorie (financieel, micro-langleven) minus het beschermingsrendement van deze categorie.

Binnen de regeling bestaat het beschermings- en het overrendement uit twee soorten:

- Voor financiële (rente)risico's:
 - o Het **beschermingsrendement voor financiële (rente)risico's** in een jaar bestaat uit het verschil tussen de kostprijs van een levenslange uitkering op 31 december van dat jaar voor een deelnemer, ten opzichte van dezelfde kostprijs per 1 januari van dat jaar. Hierbij wordt de kostprijs berekend op basis van de door DNB gepubliceerde nominale rentetermijnstructuur (zonder verdere opslagen) en worden voor beide kostprijzen de sterftetafel van 1 januari gebruikt.
 - o Het **overrendement voor financiële (rente)risico's** is gelijk aan het totale rendement op de beleggingen minus de som van de beschermingsrendementen voor financiële (rente)risico's
- Voor micro-langlevenrisico:
 - o Het **beschermingsrendement voor micro-langlevenrisico** is gelijk aan de (sekseneutrale) sterftekans van een deelnemer in een gegeven jaar op basis van de door het fonds gehanteerde sterftetafel.
 - o Het **overrendement voor micro-langleven** is gelijk aan de totale vrijval van kapitaal door overlijden van deelnemers plus een eventueel resultaat op een verzekering voor micro-langlevenrisico minus de som van de individuele micro-langleven beschermingsrendementen.

Het micro-langleven overrendement wordt verdeeld met een gelijk percentage voor alle deelnemers. Als er gemiddeld meer deelnemers zijn blijven leven dan verwacht, ontstaat er een negatief overrendement, als er minder deelnemers blijven leven dan verwacht resulteert een positief overrendement.

Het macro-langlevenrisico wordt gedeeld onder de pensioengerechtigden via het uitkeringscollectief en verloopt derhalve niet via het rendement.

De toedelingsfactoren zijn vastgesteld op basis van de risicohouding per leeftijdscohort en zijn weergegeven in onderstaande tabel.

Lifecycles	Overrendement	Beschermingsrendement
≤ 50	81%	0%
51	81%	6%
52	81%	11%
53	81%	17%
54	81%	22%
55	81%	28%
56	77%	33%
57	73%	39%
58	69%	44%
59	65%	50%
60	61%	56%
61	58%	61%
62	54%	67%
63	50%	72%
64	46%	78%
65	42%	83%
66	38%	89%
67	34%	94%
≥ 68	30%	100%
Reserves (waaronder solidariteitsreserve)	Hetzelfde als het collectief beleid	

Frequentie toedeling rendement

Alle (beleggings)rendementen worden op maandbasis vastgesteld met het oog op mutaties gedurende het jaar en verwerkt in de persoonlijke pensioenvermogens van alle deelnemers.

Spreadingsmethode

De spreadingsmethodiek zorgt er voor dat financiële resultaten in de collectieve uitkeringsfase op een gelijke wijze over de spreidingsperiode onvoorwaardelijk worden verwerkt in het uitkeringsvermogen.

Het fonds heeft gekozen voor een spreidingsperiode van 3 jaar. Dit betekent dat actuariael gezien de resultaten op gelijke wijze over een periode van 3 jaar onvoorwaardelijk worden verwerkt. Deze spreadingsmethodiek wordt toegepast op de gehele collectieve uitkeringsfase, waarbij binnen het vermogen onderscheid wordt gemaakt tussen een spreadingsvermogen en een uitkeringsvermogen. Deze termen worden hierna toegelicht.

Uitkeringsvermogen: Het vermogen dat hoort bij de contante waarde van de uitkeringsstroom gegeven de hoogte van de op dat moment geldende uitkering.

Spreidingsvermogen: Het totale vermogen minus het uitkeringsvermogen. Het spreidingsvermogen is het onverwerkte deel van het resultaat. Dit staat nog op de "lat" en wordt nog verwerkt binnen de uitkering. Voor het spreidingsvermogen gelden beleidsmatige bandbreedtes: het mag maximaal 15% en minimaal -15% van het uitkeringsvermogen bedragen. Uit stochastische analyses blijkt dat ten minste 95% van de scenario's binnen deze grenzen blijft.

Aanpassingsfactor: De factor waarmee de uitkering stijgt of daalt van alle uitkeringsgerechtigden binnen het collectief. Deze is voor alle uitkeringsgerechtigden gelijk om gelijke aanpassingen te bewerkstelligen.

Bij de initiële vaststelling van de uitkering op de pensioendatum wordt het persoonlijk pensioenvermogen van de deelnemer verdeelt over het uitkeringsvermogen en het spreidingsvermogen. Bij deze verdeling wordt de procentuele verhouding tussen het totale in de collectieve uitkeringsfase aanwezige spreidingsvermogen en uitkeringsvermogen aangehouden. Op grond van het uitkeringsvermogen dat aanwezig is voor de individuele gepensioneerde wordt de initiële hoogte van de uitkering bepaald.

Binnen de collectieve uitkeringsfase wordt bepaald wat de jaarlijkse ruimte is op collectief niveau. Deze aanpassingsfactor geldt ook voor toetredende deelnemers in de collectieve uitkeringsfase. Bij het toepassen van de aanpassingsfactor van de uitkering, wordt in geval van een negatieve mutatie de uitkering aangevuld vanuit de solidariteitsreserve. Deze aanvulling wordt alleen gedaan op de uitkeringen en niet op het uitkerings- en/of het spreidingsvermogen.

Deze systematiek wordt hierna nader beschreven.

Direct na invaren wordt 100% van het vermogen gebruikt als uitkeringsvermogen. In de jaren daarna wordt het beschermingsrendement direct toegevoegd aan het persoonlijke pensioenvermogen van deelnemers. Het overrendement wordt niet in één keer gebruikt, maar in stukjes verdeeld over meerdere jaren via het spreidingsvermogen.

Het fonds heeft gekozen voor geheugenloos spreiden met een spreidingstermijn van 3 jaar. Dit betekent dat ieder jaar één derde van wat er op dat moment nog op de lat staat wordt verwerkt. Daardoor is een schok na 10 jaar nog steeds niet helemaal verwerkt. Om te zorgen dat hele schok uiterlijk na 10 jaar wel is verwerkt, is een backstop toegevoegd die zorgt dat dit laatste restje alsnog wordt meegenomen.

Jaarlijks wordt de aanpassingsfactor bepaald door het gespreide resultaat te delen door het uitkeringsvermogen vóór spreiding. Als de uitkering na toepassing van de aanpassingsfactor lager is

dan vorig jaar, wordt dit aangevuld vanuit de solidariteitsreserve. Dit heeft geen invloed op het uitkerings- en spreidingsvermogen.

Bijlage 3 SOLIDARITEITSRESERVE

- 1 Een solidariteitsreserve is onderdeel van deze solidaire premieregeling. Door middel van deze reserve worden financiële mee- en tegenvallers gedeeld. Deze reserve draagt bij aan intergenerationele risicodeling en stabiliteit van het pensioen.
- 2 De doelstelling van de solidariteitsreserve is:
 - het beperken van de kans op een daling van een ingegane pensioenuitkering;
 - het verbeteren van de voorspelbaarheid van het pensioen in de jaren net voor pensionering;
 - het voorkomen van negatieve pensioenvermogens.
- 3 De solidariteitsreserve wordt als volgt gevuld:
 - De solidariteitsreserve is op de transitiedatum naar het nieuwe pensioenstelsel gevuld tot minimaal 2% en maximaal 5% van het voor pensioen gereserveerde aanwezige collectieve pensioenvermogen bij het fonds op de transitiedatum.
Het werkelijke percentage is afhankelijk van de dekkingsgraad op transitiedatum en wordt na transitiedatum opgenomen in de Abtn van het fonds, die op de website van het fonds wordt gepubliceerd.
 - Door de rendementen, vanaf de transitiedatum, die worden behaald door het beleggen van de solidariteitsreserve.
 - Van de positieve overrendementen wordt jaarlijks, voor zover het niveau van de solidariteitsreserve lager is dan 6% van het voor pensioen gereserveerde aanwezige collectieve pensioenvermogen, een deel (5 of 10 procent) toegevoegd aan de solidariteitsreserve. Wanneer welk percentage van toepassing is, is opgenomen in de Abtn van het fonds, die op de website van het fonds wordt gepubliceerd.

De solidariteitsreserve wordt niet gevuld vanuit de premie.
- 4 De solidariteitsreserve bedraagt wettelijk minimaal 0% van de som van het voor pensioen gereserveerde aanwezige collectieve pensioenvermogen inclusief de solidariteitsreserve. Het fonds hanteert voor de solidariteitsreserve een maximum omvang van 8% van het voor pensioen gereserveerde aanwezige collectieve pensioenvermogen.
Als de gewenste maximum omvang bij het fonds is bereikt wordt het meerdere in gelijke verhouding tot de aanwezige persoonlijke pensioenvermogens toegevoegd aan de persoonlijke pensioenvermogens van alle groepen deelnemers.
- 5 De onttrekking van de solidariteitsreserve is gemaximeerd op 30%. Deze maximering zorgt ervoor dat de solidariteitsreserve minder snel leeg loopt en het dus ook op langere termijn voldoende bescherming biedt.
- 6 De solidariteitsreserve wordt op de volgende wijze uitgedeeld:
 - Het voorkomen van negatieve pensioenvermogens:

Eventuele negatieve pensioenvermogens worden tot € 0,- aangevuld vanuit de solidariteitsreserve. In afwijking van punt 5 uit deze bijlage is hiervoor de volledige solidariteitsreserve beschikbaar.

- Het beperken van de kans op een daling van een ingegane pensioenuitkering:
Jaarlijks wordt de ingegane pensioenuitkering vastgesteld. Indien de ingegane pensioenuitkering lager is dan de ingegane pensioenuitkering van het voorafgaande jaar, wordt, voor zover de maximale onttrekking uit de solidariteitsreserve zoals verwoord in punt 5 van deze bijlage toereikend is, de ingegane pensioenuitkering vanuit de solidariteitsreserve aangevuld tot het niveau van het jaar ervoor (met uitzondering van de situaties waarin de deelnemer zelf invloed heeft gehad op de daling van de uitkering).
- Het verbeteren van de voorspelbaarheid van het pensioen in de jaren net voor pensionering:
Bij het aan nieuw gepensioneerden (zowel nabestaanden als gepensioneerden) in enig jaar toekennen van een pensioenuitkering wordt de uitkering verhoogd met de, in het voorgaande punt bedoelde, procentuele aanvulling van de ingegane pensioenuitkering voor bestaande pensioengerechtigden vanuit de solidariteitsreserve in het betreffende jaar.

Bijlage 4 FLEXIBILISERINGSFACTOREN

Deze bijlage bevat de rekenregels waarmee het bestuur van het fonds uitvoering geeft aan de diverse keuzemogelijkheden uit het pensioenreglement. Deze rekenregels leiden tot maandelijks herziene omrekenfactoren, die gebruikt worden voor de volgende keuzemogelijkheden:

1. Vervroeging (artikel 20) en uitstel van de pensioendatum (artikel 21), eveneens van toepassing bij deeltijdpensioen (artikel 22);
2. Uitrui partnerpensioen in extra ouderdomspensioen bij overlijden op of na de pensioendatum (artikel 23);
3. Variabiliseren van de hoogte van het ouderdomspensioen (artikel 24).

De volgende actuariële grondslagen hebben invloed op de hoogte van de factoren:

- Sekseneutrale sterftegrondslagen (AG Prognosetafel, fondsspecifieke ervaringssterfte en de man/vrouw verhouding), jaarlijks vast te stellen;
- De leeftijdsterugstelling, jaarlijks vast te stellen;
- Actuele rentetermijnstructuur zoals gepubliceerd door DNB, maandelijks vast te stellen;
- Verhouding tussen spreidings- en uitkeringsvermogen in het uitkeringscollectief (zie bijlage 2), maandelijks vast te stellen.

Alle actuariële factoren worden sekseneutraal vastgesteld.

Bij de communicatie over de verwachte pensioenuitkering op pensioendatum, wordt altijd gebruik gemaakt van de meest recente actuariële factoren en derhalve van de meest actuele omrekenfactoren. Dat wil zeggen dat de definitieve uitkeringshoogte bij ingang van het pensioen pas kan worden vastgesteld in de maand van ingang. Alle andere communicatie hierover betreft verwachtingen van het pensioen, waaraan geen rechten kunnen worden ontleend.

Indien de (gewezen) deelnemer op pensioendatum van één of meer keuzemogelijkheden gebruik wenst te maken, zal het effect op de pensioenuitkering voor deze deelnemer inzichtelijk worden gemaakt.

Bijlage 5 PREMIECOMPONENTEN

De verschuldigde bruto premie voor 2026 is als volgt samengesteld:

Premie	% van pensioengrondslag	% van pensioensalaris
Persoonlijk pensioenvermogen	30,00%	22,73%
Risicopremie nabestaandenpensioen	1,33%	1,00%
Risicopremie wezen	0,18%	0,13%
Risicopremie tijdelijk nabestaandenpensioen	0,51%	0,39%
Risicopremie PVI	1,51%	1,15%
Jaarlijkse uitvoeringskosten	0,63%	0,47%
Toekomstige uitvoeringskosten	2,81%	2,13%
Totaal	38,96%	28,00%

Bijlage 6 INVAREN

Het invaren van opgebouwde pensioenaanspraken en -rechten op 1 januari 2026 zijn de volgende uitgangspunten gehanteerd:

- Het Fonds maakt gebruik van de (verruimde) standaardmethode conform artikel 150n PW.
- Daarbij wordt de standaard spreidingstermijn van 10 jaar gehanteerd;
- Het Fonds maakt gebruik van de mogelijkheid om maximaal 5% van het vermogen te herverdelen ten opzichte van de standaardregel (= verruimde standaardmethode);
- Het totale collectieve vermogen van het Fonds vóór het invaren wordt als volgt verdeeld:
 - Iedere deelnemer ontvangt de (sekseneutrale) netto technische voorziening die hoort bij de opgebouwde pensioenaanspraken en -rechten op 31 december 2025;
 - Het stichtingsvermogen, met daarin voorzieningen en reserveringen ten behoeve van de lasten voor het fonds wordt gevormd;
 - De solidariteitsreserve wordt gevuld tot 5% van het totale pensioenvermogen;
 - De compensatie voor de afschaffing van de doorsneesystematiek (zie de staffel hieronder) wordt volledig toegekend;
 - Het resterende vermogen wordt onder alle groepen deelnemers op basis van de hierboven beschreven (verruimde) standaardmethode verdeeld;
 - De herverdeling (verschuiving van het vermogen tussen specifieke deelnemersgroepen om in de evenwichtigheid van het invaren te voorzien) wordt toegepast;

Het toepassen van de (verruimde) standaardmethode inclusief de standaard spreidingstermijn van 10 jaar zorgt ervoor dat het beschikbare vermogen op een evenwichtige manier wordt verdeeld over alle deelnemersgroepen en leeftijden. Dit leidt, gelet op de omvang van het te verdelen vermogen tot een stijging van (verwachte) pensioenen. De mate waarin deze pensioenen stijgen is afhankelijk van:

- De leeftijd van het individu;
- De pensioenaanspraak en de verwachte uitkeringsduur daarvan (hoe later de uitkering ingaat of hoe langer de uitkering duurt, hoe hoger de verhoging daarvan);
- De actuele vermogenspositie op het invaarmoment (1 januari 2026)
- Of het individu deelnemer is (en dus nog premie inleg heeft) of niet. Indien een deelnemer nog premie inleg heeft en ouder is dan 27 jaar, heeft die deelnemer recht op de compensatie van de afschaffing van de doorsneesystematiek.

Compensatiestaffel

Voor iedereen die als deelnemer wordt aangemerkt op 1 januari 2026 wordt op basis van onderstaande staffel een compensatie voor de afschaffing van de doorsneesystematiek toegekend:

Compensatiestaffel bij volledige toekenning, als % van de pensioengrondslag

Leeftijd	Volledige compensatie	Leeftijd	Volledige compensatie
jonger dan 18	0,00%	43	62,67%
18	0,00%	44	65,60%
19	0,00%	45	67,51%
20	0,00%	46	68,97%
21	0,00%	47	70,45%
22	0,00%	48	71,48%
23	0,00%	49	71,28%
24	0,00%	50	72,09%
25	0,00%	51	71,74%
26	0,00%	52	71,26%
27	0,00%	53	70,26%
28	2,08%	54	69,17%
29	8,05%	55	67,35%
30	14,82%	56	65,45%
31	19,92%	57	62,89%
32	24,67%	58	59,94%
33	29,67%	59	56,45%
34	31,80%	60	52,61%
35	38,38%	61	48,22%
36	42,46%	62	43,26%
37	46,15%	63	37,71%
38	47,90%	64	31,55%
39	50,48%	65	24,73%
40	54,85%	66	17,23%
41	57,90%	67	9,00%
42	60,56%	68	0,00%